

KONIEC
NÍZKYM
MZDÁM!

JANUÁR 2023

*"Ukážte mi miesto s vysokými mzdami
a ja vám ukážem
rastúcu a prosperujúcu ekonomiku."*

Nick HANAUER
americký miliardár

V občianskom združení Pracujúca chudoba spravidla každoročne aktualizujeme brožúrku, ktorá vám uceleným a zrozumiteľným spôsobom vykresľuje problém nízkych miezd.

A nízke mzdy problém stále sú. Paradoxom je, že je to problém, ktorý by nemusel existovať. Na

tak nízke mzdy, aké na Slovensku máme, totiž nie sú ekonomické dôvody.

Treba si uvedomiť, že zle zaplatený pracovník je zlý pracujúci, pretože nie je motivovaný podávať dobrý pracovný výkon a nie je motivovaný vo firme ostávať. Stáva sa potenciálnym fluktuantom.

Zle zaplatený pracovník je zlý daňový poplatník, pretože odvádza nízke dane.

Zle zaplatený pracovník je zlý zákazník, pretože nemá dosť peňazí na mýšľanie, nekupuje dosť tovarov a služieb od lokálnych podnikov, a tie pre nízky kúpyschopný dopyt nie sú schopné rásť.

Zle zaplatený pracovník je zlý rodič, pretože pre tesnú finančnú situáciu odkladá založenie rodiny, alebo deťom, ktoré má, nevie poskytnúť všetko, čo by potrebovali na rozvoj svojich talentov.

Zle zaplatený pracovník je aj zlý občan, pretože nemá čas, chuť ani energiu zaoberať problémami svojho okolia, angažovať sa a aktivizovať.

A zle zaplatený pracovník je aj zlý volič, pretože ak ne-

pocituje perspektívu zlepšenia vlastnej životnej situácie, berie do ruky vidly a volí protestne, len aby narušil štandardné politické usporiadanie.

To kľbko problémov, frustráciu a pesimizmus, ktoré na Slovensku máme, treba odmotat' práve od nízkych miezd a zlého pracovného prostredia. Politiky a opatrenia, ktoré v pracovnej a podnikateľskej rovine vytvárame, by mali dávať odpoveď na otázku: Ako toto opatrenie pomôže akcelerovať rast miezd?

Ak si myslíme, že rast miezd sa dá urýchliť tým, že Slovensko a slovenské firmy budú viac investovať do výskumu a vývoja, mali by sme rozmýšľať nad tým, ako tieto investície zvýšiť.

Ak si myslíme, že rast miezd sa dá urýchliť cez opatrenia na úrovni EÚ, napríklad mzdovou politikou pre korporácie presúvajúce svoje dcéry v rámci štátov EÚ, mali by sme rozmýšľať a diskutovať o tom, aké opatrenia by to mali byť a s kým sa spojiť, aby sa ich podarilo presadiť.

Ak si myslíme, že by situácii pomohla likvidácia daňových rajov, musíme rozmýšľať, ako a s kým to urobiť.

Ak si myslíme, že zvyšovaniu miezd napomáha rast minimálnej mzdy, musíme zistiť, akým najrýchlejším tempom by mohla rásť a jej rast presadzovať.

Ak si myslíme, že by zvyšovaniu miezd pomohlo posilnenie kapacít a reformovanie kontrolnej činnosti inšpektorátu práce, ktorý by mohol, napríklad, cielene kontrolovať mzdovú diskrimináciu, poďme o tom rozmýšľať.

Ak si myslíme, že zvyšovaniu miezd by pomohlo, aby slovenská vláda pri vyjednávaní o príchode zahraničnej

investície požadovala aj istú výšku ponúkanej mzdy, nebráňme sa tomu.

Ak si myslíme, že kľúčom k vyšším mzdám sú inovácie a kvalitné vzdelanie, poďme sa inšpirovať Fínskom a začnime.

Ak veríme tomu, že vyššie mzdy prinesie debyrokratizácia pre podnikateľské prostredie, čo nám bráni urobiť zoznam takýchto opatrení?

Ak si myslíme, že vyššie mzdy by mal štát podporovať lepšími platmi pre svojich vlastných zamestnancov, poďme rozmýšľať, ako to spraviť.

Ak si myslíme, že zvyšovaniu miezd pomáha väčšia aktivizácia zamestnancov, vytvárajme opatrenia na podporu odborovej organizovanosti, alebo zvyšujme informovanosť zamestnancov.

Príkladom je povinné zverejňovanie miezd v inzerátoch. S týmto nápadom sme prišli my.

Je to posun vpred v ústrety vyrovnávaniu vzťahu zamestnanec – zamestnávateľ. Informácie o platoch v inzerátoch dávajú zamestnancom do rúk schopnosť nájsť si lepšie platené miesto. Zároveň tlačia na zamestnávateľov s nižšími mzdami ponúkať vyššie sumy.

Ďalšia vec, ktorú parlament začiatkom roka 2019 urobil, bolo, že zamedzil firmám zakazovať zamestnancom ba-
viť sa medzi sebou o svojich mzdách. Dovtedy bolo bežnou súčasťou pracovných zmlúv a pracovných poriadkov ustanovenie, podľa ktorého ste mohli byť disciplinárne riešení, ak ste svojmu kolegovi prezradili svoju mzdu.

Zároveň sa nám podarilo do legislatívy prelobovať tretí nápad: oslobodenie pracovnoprávných sporov od súdnych poplatkov. Od 1. 1. 2020 sú pracovné súdy zadarmo. Ide o trojicu opatrení, ktoré spolu dokážu podnecovať aktivitu zamestnancov.

Stále je to však málo.

Napriek tomu, že je mzda výsledkom trhových síl a dohody medzi zamestnancom a zamestnávateľom, nedá sa problém nízkych miezd týmto len tak odbiť.

Po prečítaní tejto brožúrky uvidíte na tvrdých ekonomických dátach, že s výškou miezd na Slovensku nie je nič v poriadku. Ekonomika Slovenska má už teraz na oveľa vyššiu životnú úroveň.

Politici však môžu urobiť ešte viac, než len rozmýšľať nad zákonnými opatreniami. Môžu zmeniť rétoriku. Môžu vytvárať atmosféru. Môžu ľudí motivovať, aby si pýtali viac, verejne tlačiť na firmy, aby platili férové mzdy. Môžu sa stať motorom tejto témy a vytvoriť podhubie na generovanie nápadov v tejto oblasti.

Ak by ste chceli využiť možnosť spolupráce s našim združením, sme vám plne k dispozícii.

Nebudem už zdržiavať, otočte list a sami si urobte obraz, v akej sme situácii.

Milan KURUC

zakladateľ občianskeho združenia
Pracujúca chudoba

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Na úvod sa musíme pozrieť sa na mzdy v základných číslach. Za prvé tri kvartáli roku 2022 dosiahla **priemerná mzda na Slovensku 1296 eur**, čo je **v čistom len 978 eur**. Túto mzdu na Slovensku nedosahuje 57 percent zamestnancov.

Keď si vezmeme, že na Slovensku sme mali ku koncu roka 2022 zamestnaných približne **2 134 640 zamestnancov**, potom mzdu 978 eur v čistom nedosahuje 1 216 000 z nich.

Treba upozorniť, že k tomuto množstvu celkovo zamestnaných ľudí nerátame počet nútených živnostníkov, ktorých môžu byť odhadom desiatky tisíc, avšak oficiálna štatistika neexistuje.

Minimálna mzda bola v roku 2022 vo výške **646 eur** (523 eur v čistom). Aj keď nám minimálna mzda rastie najrýchlejšie v histórii, bolo by potrebné urobiť skok, ktorý urobili Slovinci v roku 2010, kedy zvýšili minimálnu mzdu o 137 eur, pričom ju v ďalších rokoch naďalej postupne zvyšovali. Bohužiaľ vláda Igora Matoviča znížila vzorec pre výpočet minimálnej mzdy. Už to nie je 60 % priemernej mzdy, ale 57 % priemernej mzdy spred dvoch rokov. Kvôli tomu v roku 2023 nebudeme mať minimálnu mzdu 727 eur, ale len 700 eur. Pre zaujímavosť Slovinci dnes v roku 2023 majú **minimálnu mzdu** vo výške **1203 EUR v hrubom**.

Uvedené čísla navádzajú k otázke, či sú priemerná alebo minimálna mzda sumy, z ktorých sa dá na Slovensku plnohodnotne vyžiť. To je, samozrejme, rečnícka otázka. Odpoveď je nie.

PRIEMERNÁ A MINIMÁLNA HRUBÁ MZDA NA SLOVENSKU

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 za 1. až 3. kvartál
PRIEMERNÁ MESAČNÁ MZDA V EUR (BRUTTO)	745	769	786	805	824	858	883	912	954	1.013	1.092	1.133	1,211	1,296
MINIMÁLNA MESAČNÁ MZDA V EUR (BRUTTO)	296	308	317	327	338	352	380	405	435	480	520	580	623	646
% PODIEL MINIMÁLNEJ MZDY VOČI PRIEMERNEJ HRUBEJ MZDE	40 %	40 %	40 %	41 %	41 %	41 %	43 %	44 %	46 %	47 %	48 %	51 %	51 %	50 %

MINIMÁLNA MZDA - ZDROJ: EUROST; PRIEMERNÁ MZDA A MEDIÁN - ZDROJ::STATISTICS.SK

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Teraz minimálne mzdy porovnáme v rámci štátov EÚ. Štáty, ktoré nemajú celoštátnu minimálnu mzdu, ako napríklad Rakúsko, Švédsko, Taliansko, majú minimálne mzdy stanovené nie zákonom, ale **kolektívnym vyjednávaním na odvetvovej úrovni**. Nie je preto pravda, že by v týchto a ďalších štátoch, kde nie je minimálna mzda určená zákonom, minimálna mzda neexistovala. **Existuje, ale proces jej stanovovania je iný.**

Napríklad v Rakúsku, kde sa minimálna mzda stanovuje odvetvovo, panuje dohoda, že od roku 2020 musí každé odvetvie v Rakúsku začínať minimálne so mzdou **vo výške 1500 eur**, ale keďže prakticky všetky kolektívne zmluvy poskytujú 14 platov, minimálna mzda je kolektívnymi zmluvami v Rakúsku stanovená **prakticky na 1750 €**.

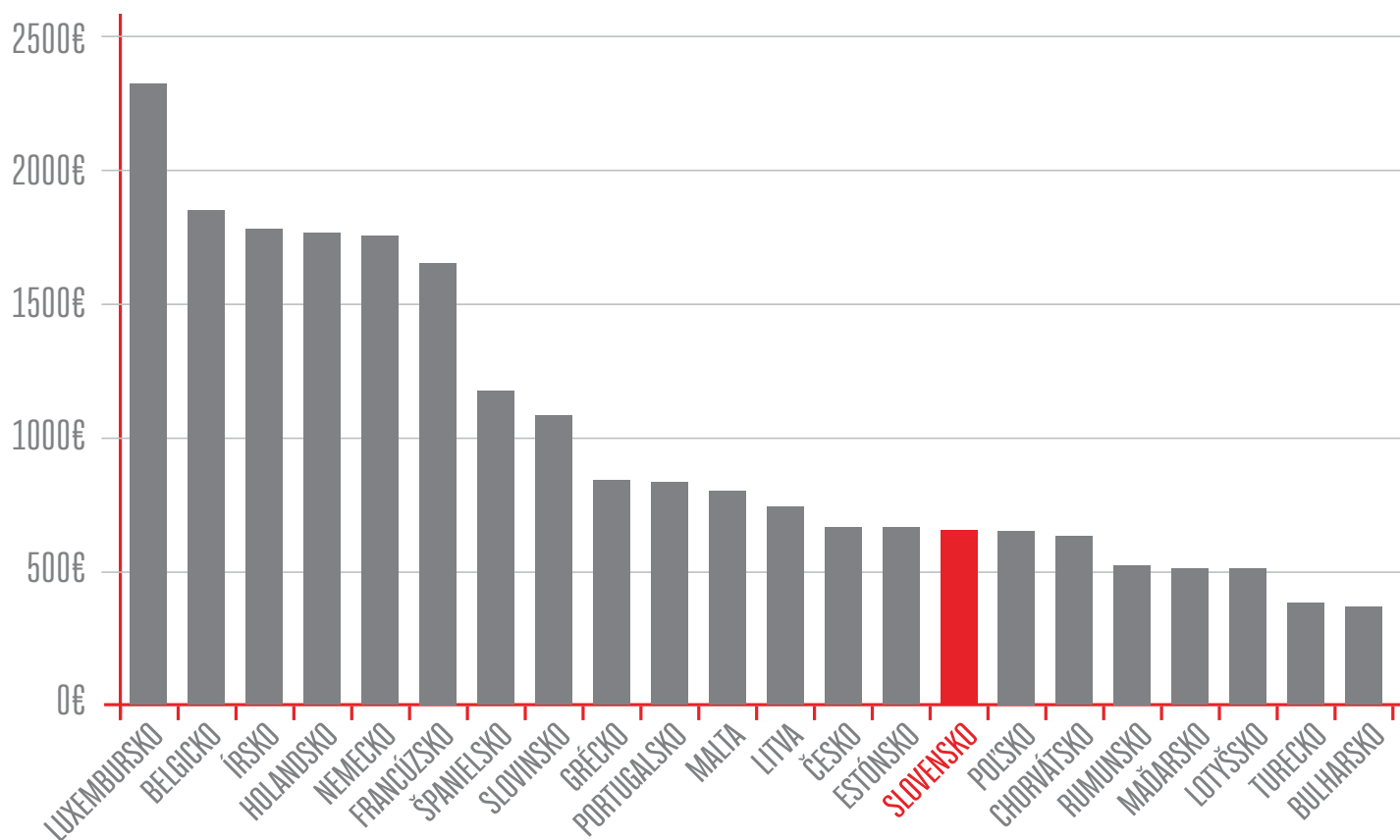
Na grafe vidíme, že v porovnaní s EÚ patríme **medzi krajiny s nízkou minimálnou mzdou**. Môžeme sa zatiaľ pýšiť aspoň tým, že máme vyššiu minimálnu mzdu ako Poľsko alebo Maďarsko. Kedysi sme boli dokonca pred Estónskom, **ale to už je minulosť**.

Slovinsko, ktoré má podobnú štruktúru ekonomiky a podobnú výkonnosť má v roku **2022 minimálnu mzdu 1074 eur**. Slovinci v roku 2010 urobili skok vo zvýšení minimálnej mzdy z 597 eur na 734 eur a potom ju aj ďalej zvyšovali. A ďalší skok urobili z roku 2022 na rok 2023, kedy minimálnu mzdu zvýšili o 129 eur na 1203 eur.

MINIMÁLNA MESAČNÁ HRUBÁ MZDA (V EUR)

ROK: 2022

ZDROJ: EUROSTAT

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Ako ale vyzerajú minimálne mzdy, keď zohľadníme cenové hladiny v jednotlivých štátoch? V takom prípade odrazu vychádza naša minimálna mzda nižšia ako tá maďarská, rumunská alebo poľská, aj keď ju tieto štáty majú v nominálnej výške nižšiu.

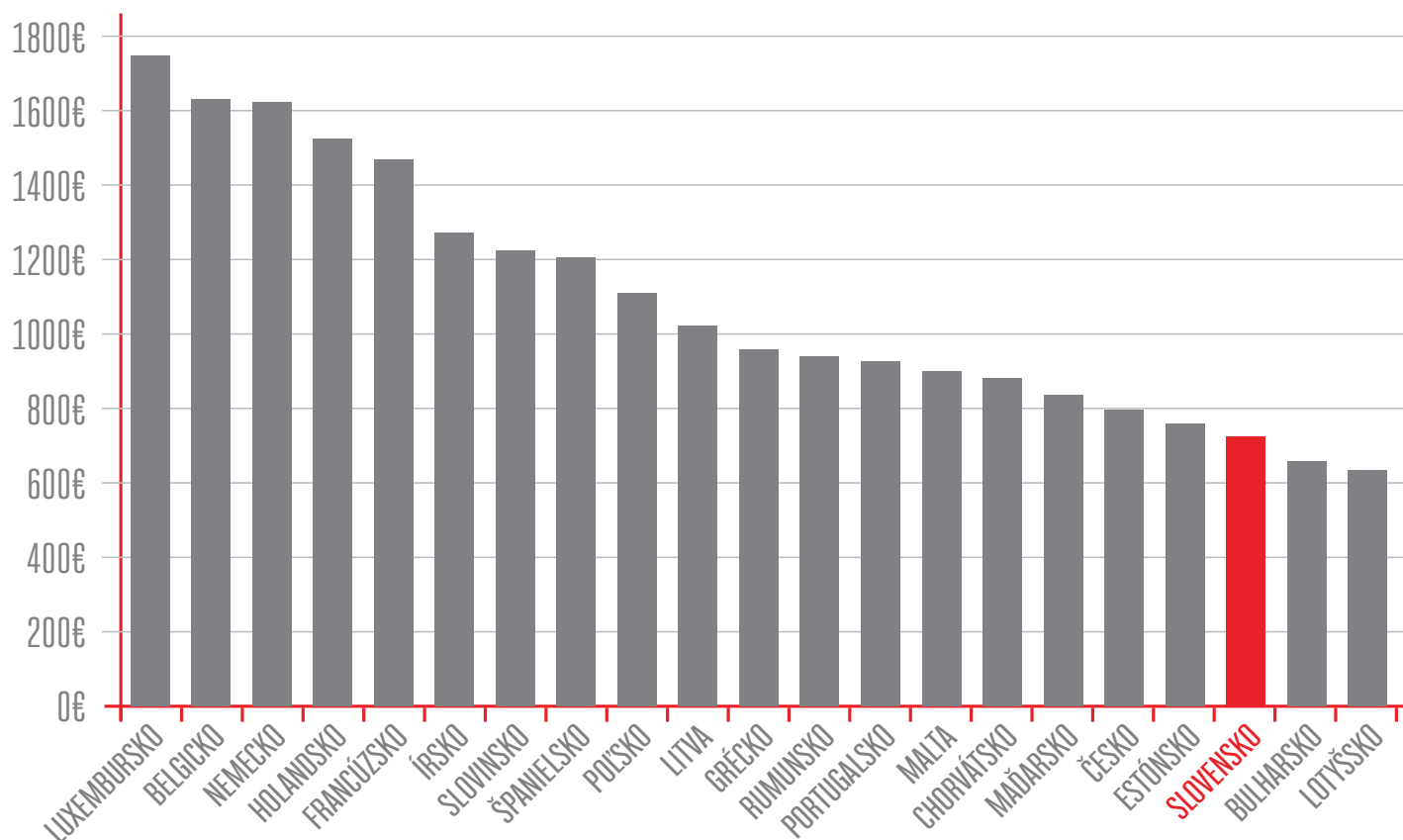

Táto skutočnosť naznačuje, že cenová hladina je na Slovensku v porovnaní s ostatnými štátmi vysoká a citeľne ovplyvňuje kúpyschopnosť obyvateľstva rovnako ako výška miezd.

Keď zohľadíme ceny tovarov a služieb, naša minimálna mzda je tretia najhoršia v EÚ. Pre ľudí zarábajúcich minimálnu mzdu je to tragická informácia.

MINIMÁLNA MESAČNÁ HR. MZDA PO ZOHLADNENÍ CENOVÝCH HLADÍN (V PPS V EUR)

ROK: 2022

ZDROJ: EUROSTAT

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Nižšie vidíme porovnanie priemerných miezd v rámci krajín EÚ a tretích krajín za rok 2021.

Vo výške priemernej mzdy sme **štvrtí od konca**. Za nami je už len Poľsko, Rumunsko a Bulharsko. Keď rátame aj nečlenské krajiny EÚ, zaostáva aj Turecko. Ešte tri roky dozadu bola za nami aj Litva. Jednoducho povedané, zamestnanci na Slovensku patria medzi **najmenej zarábajúcich zamestnancov v rámci EÚ**.

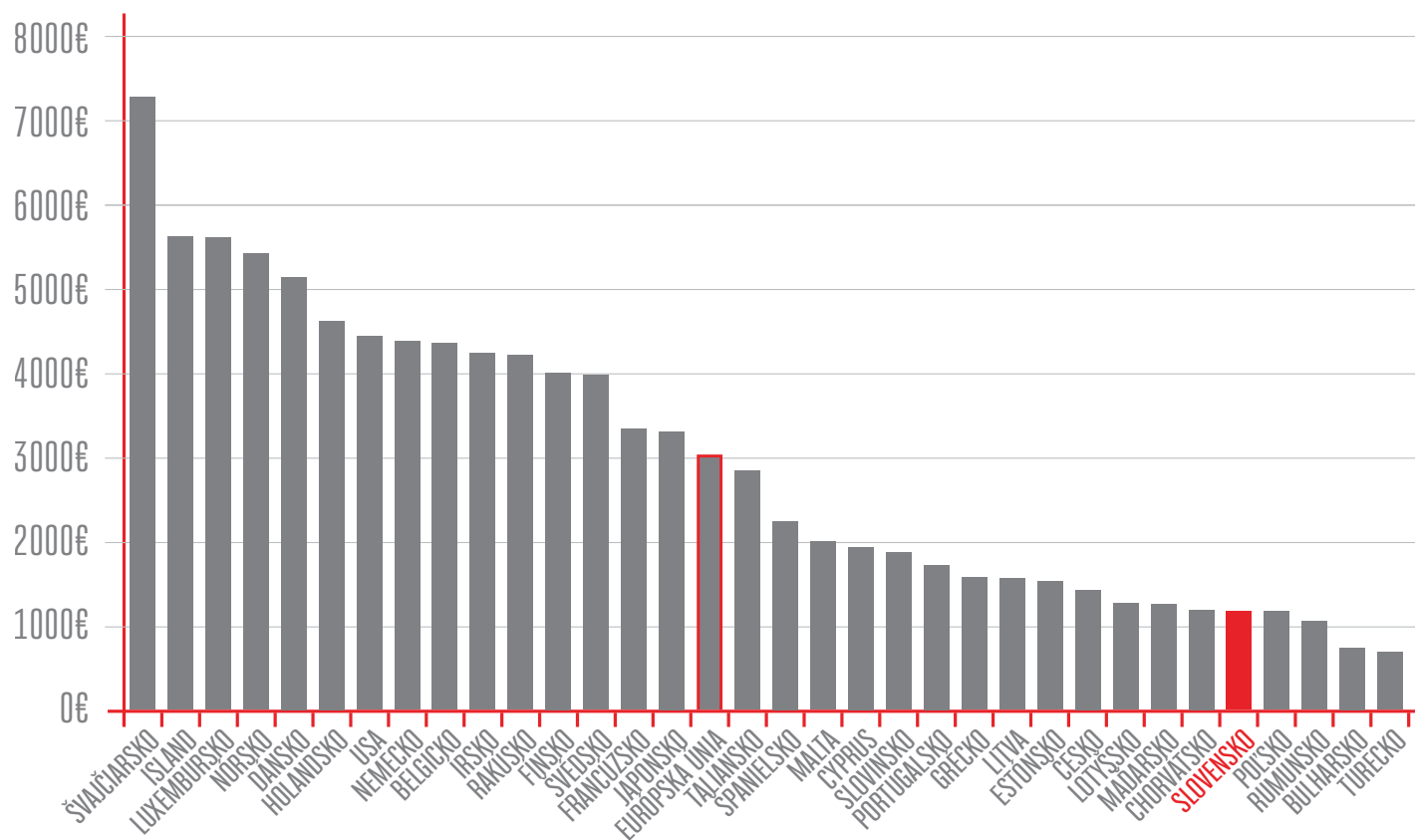

Predbehli nás aj Maďari a Chorváti, pritom tieto krajiny majú **nižšiu produktivitu práce** ako máme my. Slovinci, naopak majú vyššiu produktivitu práce ako máme my, no nie o toľko, aby vysvetľovala tak vysoký rozdiel v mzdách.

V roku 2021 mali Slovinci priemernú mzdu 1 874 eur, my 1 173 eur. Na agregátnych dátach sa začína ukazovať, že **neplatí priama úmera medzi produktivitou práce** a výškou zárobku, ako v médiách často deklarujú napríklad neoliberálni analytici inštitútu INESS.

PRIEMERNÁ HRUBÁ MESAČNÁ MZDA (V EUR)

ROK: 2021

ZDROJ: EUROSTAT

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Aby sme však uvedené dáta o priemerných mzdách v rámci EÚ mohli interpretovať korektne, je treba v rebríčku priemerných miezd zohľadniť aj cenovú hladinu každej krajiny. Ako to vyzerá potom? Na grafe vidíme, že **iba horšie, ba čo viac - najhoršie**. Po zohľadnení cenovej hladiny, **sme ostali úplne na konci**, a navyše nás predbehlo Rumunsko aj Bulharsko. Tam si obyvatelia z ich priemernej mzdy jednoducho kúpia viac ako my na Slovensku.

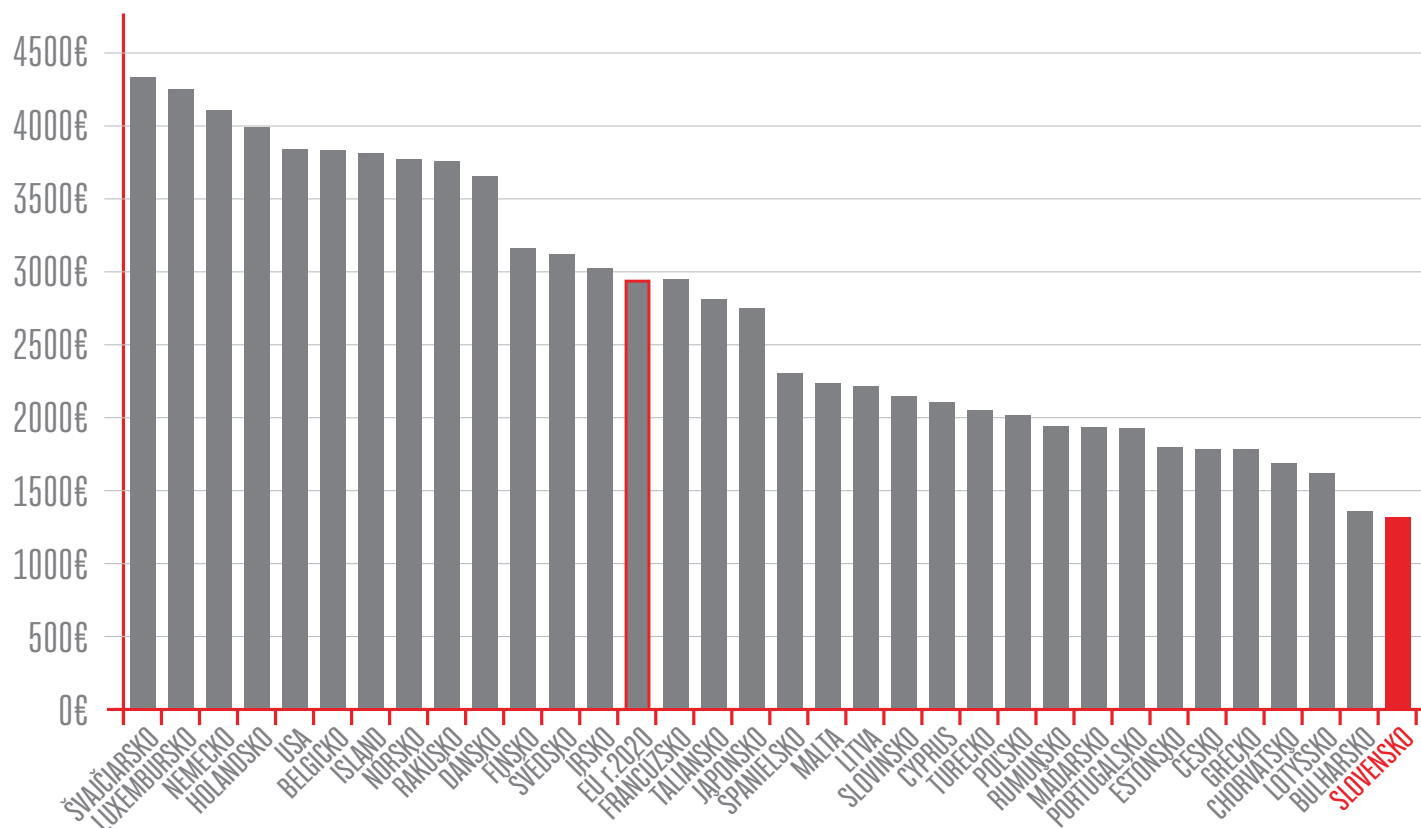

Pred nami sú aj Maďari a Chorváti, Poliaci, ktorí **majú nižšiu produktivitu práce**, no vyššie mzdy po zohľadnení ich kúpnej sily. Slovinci a Česi majú o niečo vyššiu produktivitu práce, no rozdiely v mzdách sa výlučne vyššou produktivitou práce **nedajú vysvetliť**.

Javí sa preto ako absurdné, keď Slováci dokola počúvajú, že vyššie mzdy im zabezpečí hlavne vyššia produktivita práce. Nie je to celá pravda. Krajiny s nižšou produktivitou majú dokázateľne vyššie mzdy. Problém teda **nie je len** v produktivite práce.

PRIEMERNÁ HRUBÁ MESAČNÁ MZDA PREPOČÍTANÁ NA KÚPYSCHOPNOŠŤ (V PPS, V EUR)

ROK: 2021

ZDROJ: EUROSTAT

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Doteraz sme porovnávali hrubé priemerné mzdy. Kritici by mohli namietat', že v tomto údaji nevidíme odvody zamestnávateľa. Preto sa na tomto grafe pozrieme na **celkové náklady práce**, kde sú zohľadnené aj odvody zamestnávateľa a zároveň sú v týchto nákladoch práce zohľadnené **aj cenové hladiny** jednotlivých štátov.

Čo uvidíme?

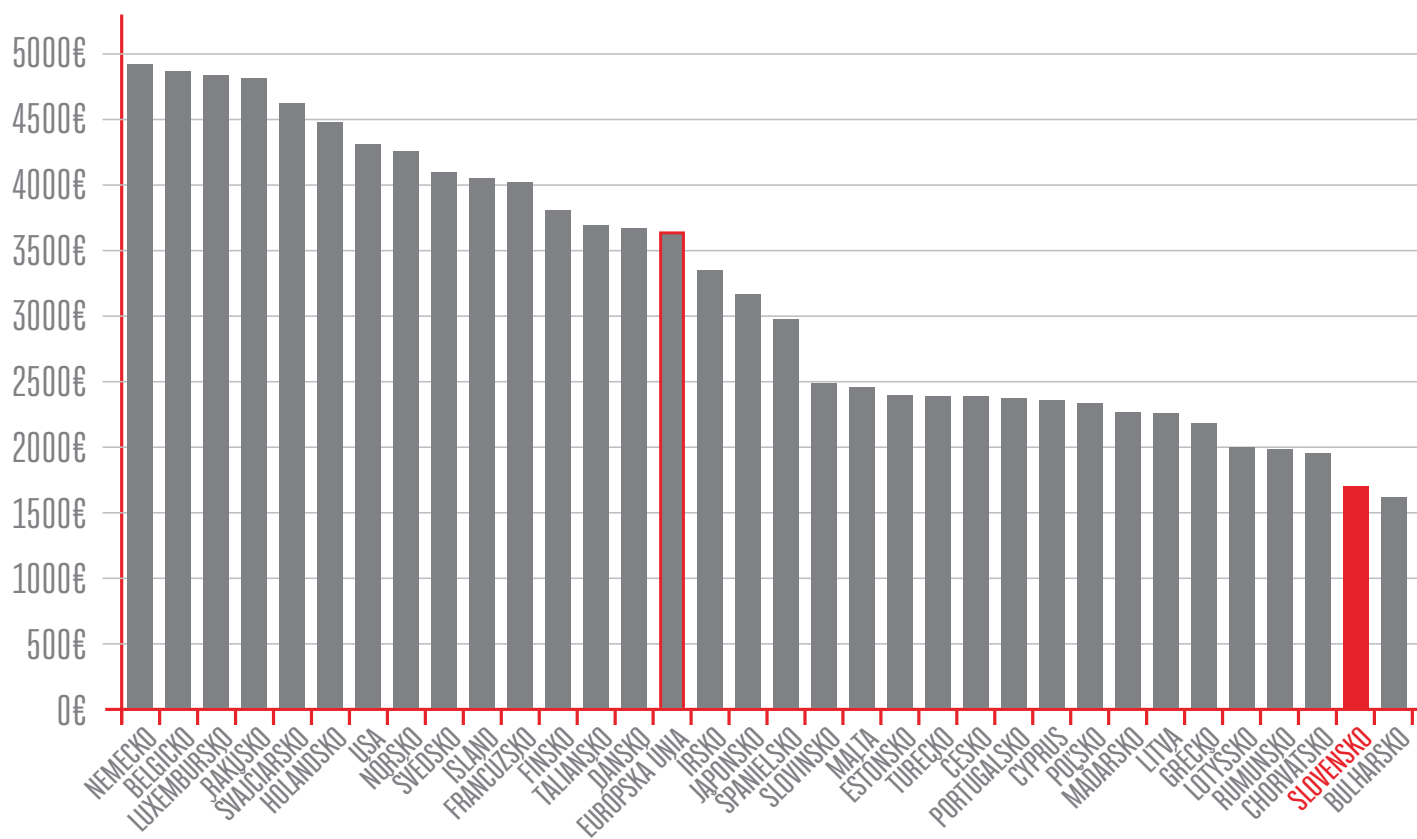
Výsledkom tohto porovnania je, že sme opäť na tom **takmer najhoršie**. Aj po zohľadnení daňovo-odvodového zaťaženia je Slovensko krajina, kde sú takmer najnižšie náklady na prácu. Pred nami sú všetky krajiny V4, Estónsko. Za nami je len Bulharsko.

Nie sme krajina s lacnou pracovnou silou. S Bulharskom sme krajina **s najlacnejšou pracovnou silou**. Ak by sa mzdy v krajine zvýšili aj zásadnejším spôsobom, stále by sme boli **pre investorov jedni z najlacnejších v Európe**.

PRIEMERNÁ CELKOVÁ CENA PRÁCE PREPOČÍTANÁ NA KÚPYSCHOPNOŠŤ (V PPS, V EUR)

ROK: 2021

ZDROJ: EUROSTAT

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Otázkou ostáva, aké je vlastne naše daňovo-odvodové zaťaženie práce. Každý rok vydáva OECD štúdiu s názvom **Taxing Wages**, kde porovnáva daňovo - odvodové zaťaženie v rámci všetkých krajín OECD. Vychádzajúc z dokumentu Taxing Wages 2022 sme rámci tohto rebríčka krajina s 11. najväčším daňovo-odvodovým zaťažením práce. Vyššie zaťaženie má:

10. Portugalsko	8. Fínsko	6. Slovinsko	4. Francúzsko	2. Nemecko
9. Švédsko	7. Maďarsko	5. Taliansko	3. Rakúsko	1. Belgicko

O **niečo menšie** zaťaženie práce než Slovensko, no veľmi podobné má Lotyšsko, Luxembursko, Česko.

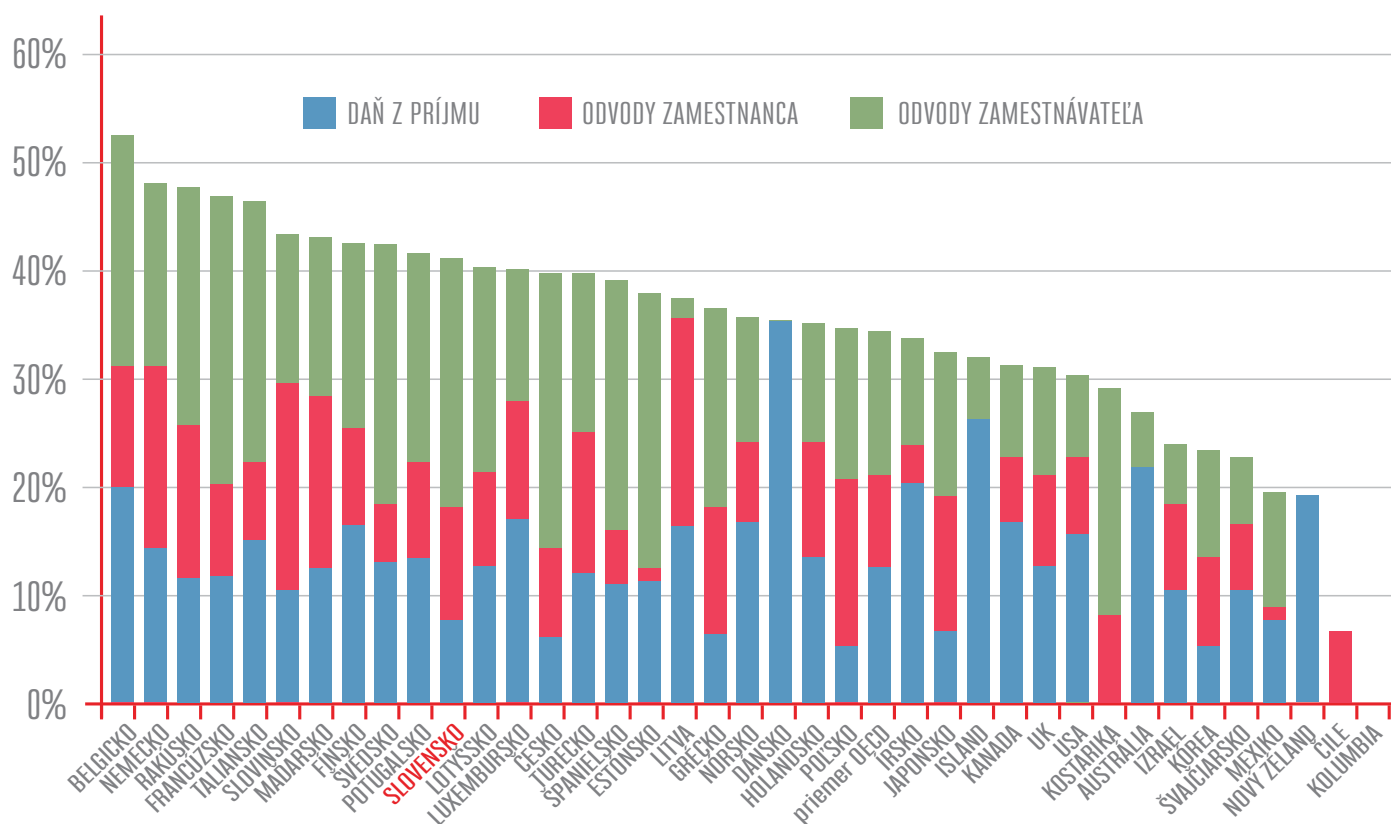
Hystéria o výške daňovo-odvodového zaťaženia **nezodpovedá realite**. Dôchodky a zdravotníctvo treba z niečoho financovať. Vo výške daňovo-odvodového zaťaženia sa **nijak špeciálne nevymykáme** tomu, ako to funguje v ostatných krajinách. Problém teda nie sú odvody, ale **nízke mzdy**.

Z hľadiska snahy o zvýšenie príjmov cez znižovanie daňovo-odvodového zaťaženia možno uvažovať nad znížením odvodového zaťaženia **pre nízkopríjmové skupiny**. No potom treba domyslieť, **odkiaľ dofinancujeme** výpadok na zdravotnom a sociálnom poistení. Ako riešenie do úvahy prichádza zmena daňového mixu.

DAŇOVO-ODVODOVÉ ZAŤAŽENIE

DAŇ Z PRÍJMU + ODVODY ZAMESTNANCA + ODVODY ZAMESTNÁVATEĽA AKO % Z CELKOVÝCH NÁKLADOV PRÁCE (ROK 2021)

ZDROJ: OECD - TAXING WAGES

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Zásadným ukazovateľom, ktorý nám pomôže naznačiť, prečo sú mzdy na Slovensku také nízke vzhľadom na vyprodukovanú hodnotu je **ukazovateľ podielu miezd na HDP**. Tu sa ukazuje, prečo sú u nás mzdy také malé, aj napriek tomu, že produktivita práce je **relatívne vyššia**.

Ako vidno v tabuľke a na grafoch: kým u nás na mzdy z vyprodukovaného HDP ide **43,9 percenta**, v civilizovaných západných krajinách je to minimálne polovica a viac. Vo Švajčiarsku **dokonca takmer 60 percent z HDP ide na mzdy zamestnancom**. Západné krajiny teda nielenže upečú oveľa väčší koláč HDP, ale ešte aj väčšiu časť z neho dávajú na mzdy.

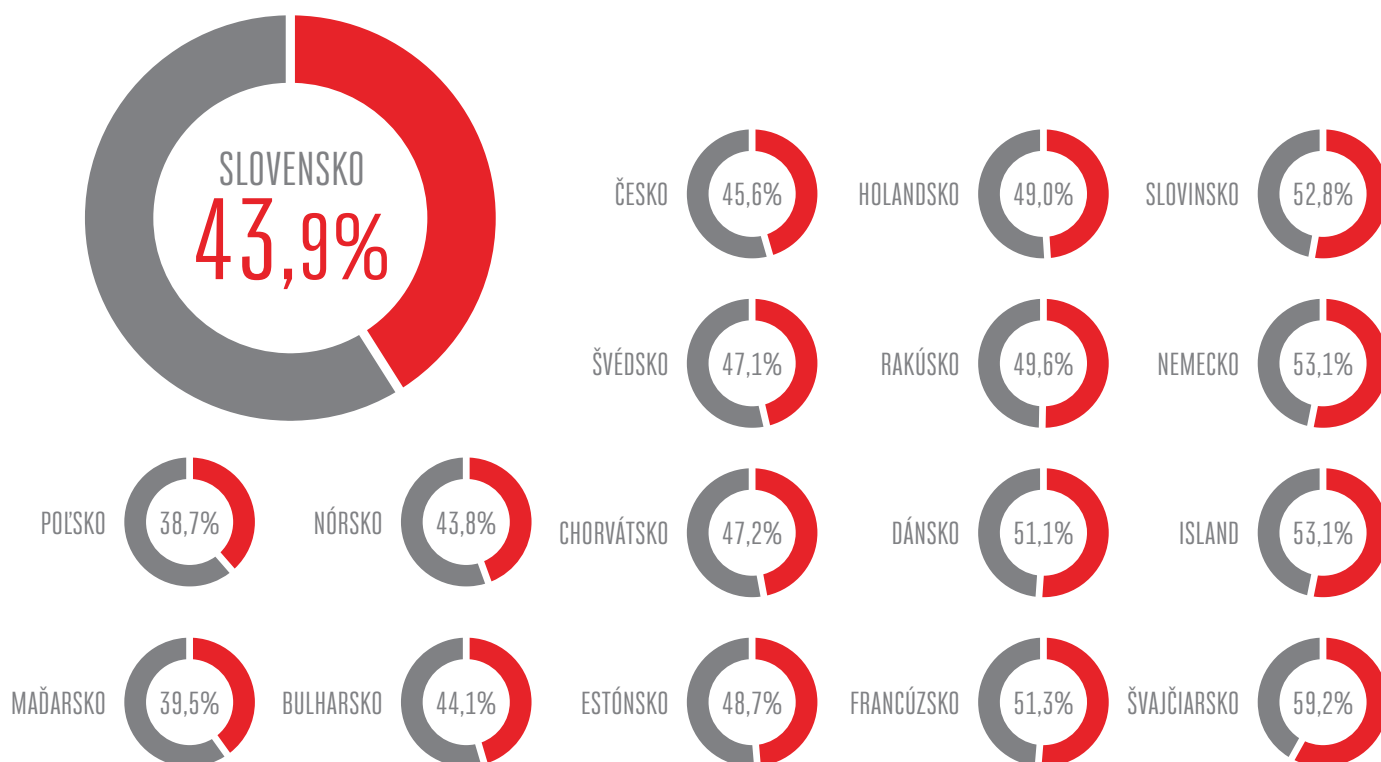

Inými slovami, na západe si z vyprodukovanej produkcie nechávajú podniky menšiu časť ako u nás. Kým my dávame na mzdy 43,9 % z nášho HDP, Slovinci dávajú **takmer 53 %**. To je možno dôvod, prečo malo Slovinsko v roku 2021 priemernú mzdu vo výške 1 874 eur a my necelých 1 173 eur.

Peniaze v ekonomike sú, ale akosi sa nedostávajú k tým, ktorí ich pomohli vyprodukovať - **k zamestnancom**.

PODIEL MIEZD NA HDP (2021)

ZDROJ: EUROSTAT

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Ešte lepším ukazovateľom ako podiel miezd na HDP je podiel miezd na vyprodukovanej pridanej hodnote. Tento ukazovateľ presnejšie vystihuje, ako sa o vyprodukovanú hodnotu delia firmy so svojimi zamestnancami. Kým u nás si 51 % z vyprodukovanej hodnoty necháva firma a 49 percent rozdelí zamestnancom na mzdách, na západe je tento pomer **zásadne opačný**.

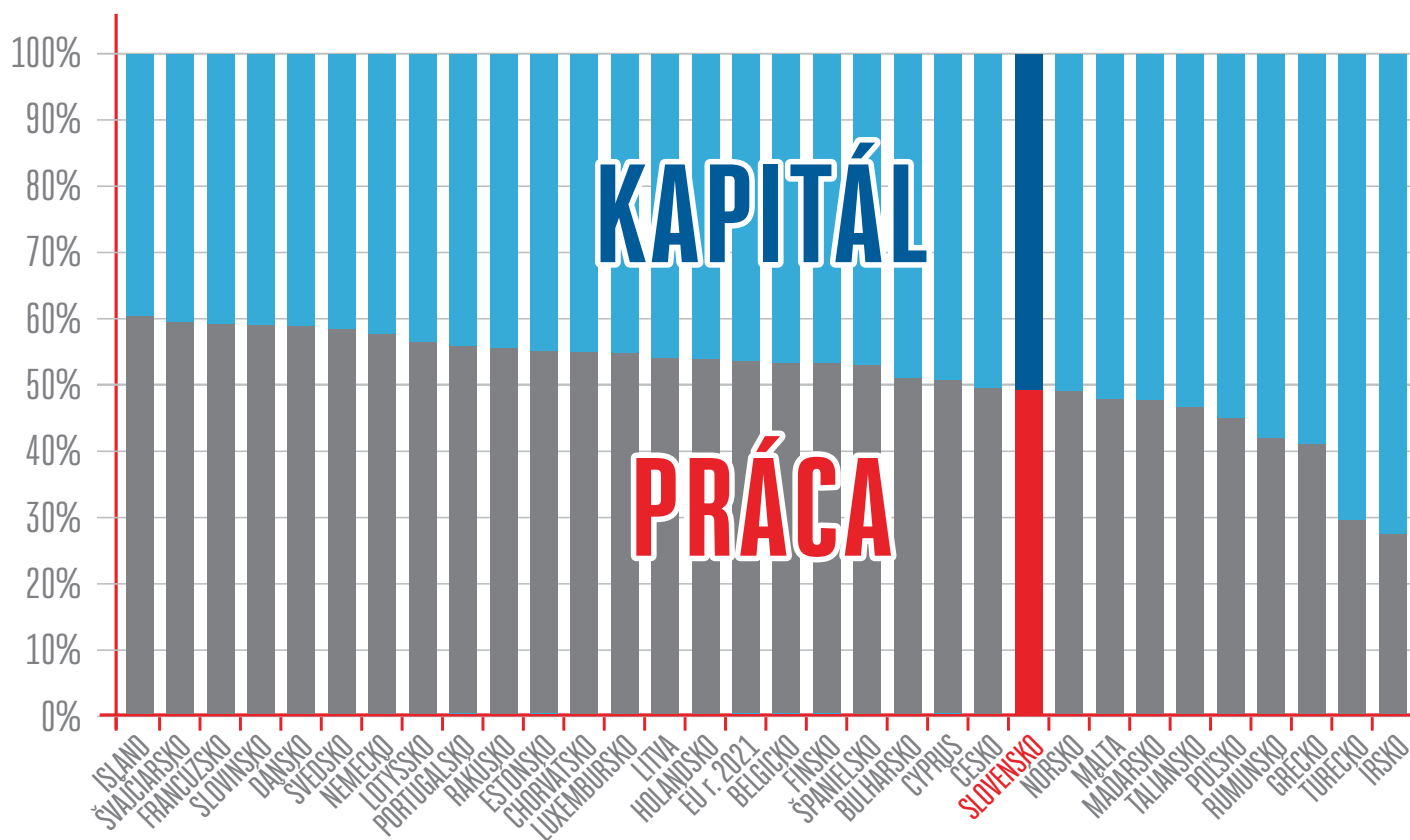
V takom Švédsku, Dánsku, Švajčiarsku, vo Francúzsku alebo aj v postkomunistickom Slovinsku si firma z vyprodukovanej hodnoty necháva približne 40 % a zvyšok (**takmer 60 %**) dá zamestnancom vo forme miezd. Írsko je v tomto prípade štatistickou anomáliou, keďže presun ziskov nadnárodných firiem do tohto štátu umelo nafukuje írske HDP.

V rozdeľovaní vyprodukovanej hodnoty **sme deviat**i od konca z krajín EÚ. Zaujímavosťou je, že v tomto ukazovateli sme sa v posledných rokoch **o 5 percentuálnych bodov zlepšili**. V ďalších rokoch uvidíme, či ide o stabilný trend alebo mimoriadnu udalosť.

ROZDELENIE PRÍJMOV Z HRUBEJ PRIDANEJ HODNOTY MEDZI PRÁCU A KAPITÁL

ROK: 2021

ZDROJ: EUROSTAT

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Zaujímavý pohľad sa naskytne pri porovnaní produktivity práce medzi krajinami V4, Slovinskom, Estónskom, Chorvátskom, Rakúskom a Nemeckom s priemerom EÚ.

Na grafe vidíme, že v rámci krajín V4, Estónska a Chorvátska sme na tom s produktivitou práce **tretí najhorší**.

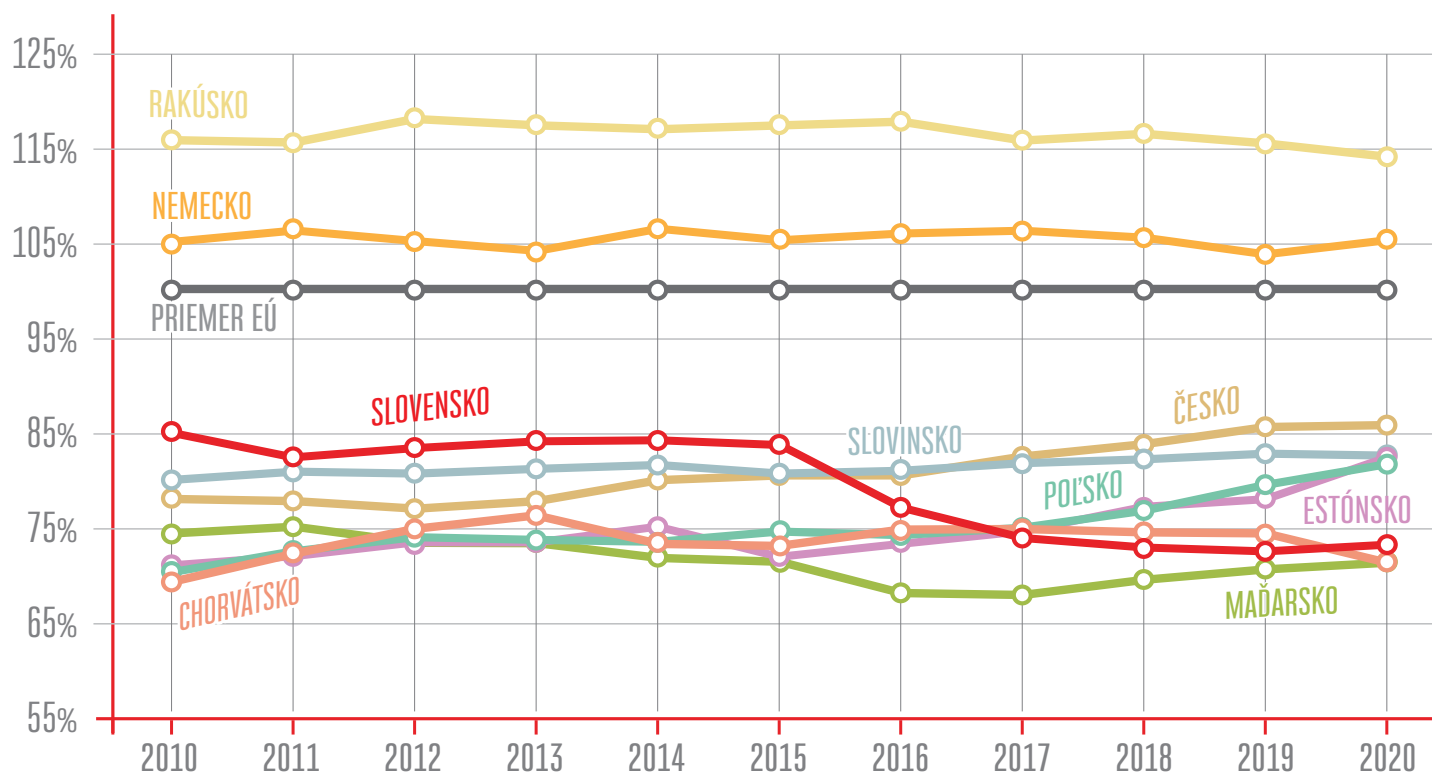
Avšak zaujímavosťou je, že aj krajiny ako Maďarsko a Chorvátsko, ktoré majú horšiu produktivitu práce ako my, majú po zohľadnení cenových hladín **vyššie mzdy**. Krajiny ako Česká republika alebo Slovinsko majú síce vyššiu produktivitu práce ako my, ale mzdy majú **oveľa vyššie**, ako by mohlo vyplývať z vyššej produktivity práce.

To nám naznačuje, že vyššia produktivita **nebude jediným dôvodom** vyšších miezd a na vyššie mzdy nestačí. Vplyv na vyššie mzdy v týchto krajinách má aj **spravodlivejšie rozdelenie** vyprodukovanej hodnoty medzi štát, podniky a zamestnancov.

PRODUKTIVITA PRÁCE V EÚ V % (V PPS)

ROK: 2020

ZDROJ: EUROSTAT

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Nízke mzdy, nízke úspory a vysoké dlhy.

Finančná skupina Allianz vydáva každý rok publikáciu Allianz Global Wealth report. Toto je správa za rok 2021. Z nej vychádzame, ako inak, zase suverénne najhoršie.

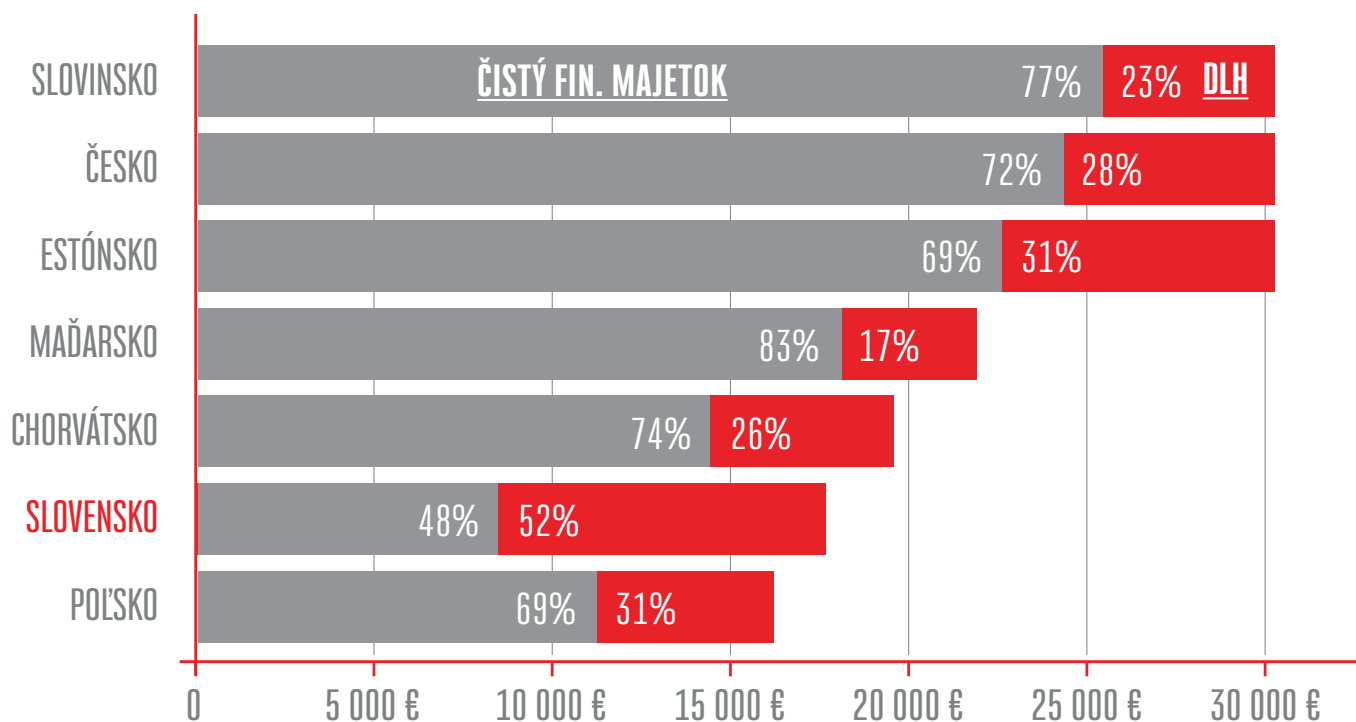
Kým priemerný Slovák má našetrených 8 460 eur, priemerný Čech 24 380 eur. Vo všetkých porovnávaných štátoch má ich priemerný obyvateľ **vyššie úspory ako dlhy**. Len Slováci majú **vyššie dlhy ako úspory**. Ešte v roku 2016 **to tak nebolo**. Vtedy mali Slováci dlhy približne rovnako veľké ako úspory.

Patríme ku krajinám s **rýchlo rastúcim zadlžovaním**. Netreba sa tomu čudovať, ide o logický dôsledok nízkych príjmov slovenského obyvateľstva a **neexistencie bytovej politiky, ktorá doslova núti slovenských občanov zaťažovať sa hypotékami na predraženom trhu s bývaním**. Tento rebríček je len ďalším uhlom pohľadu na reálnu finančnú situáciu bežného pracujúceho na Slovensku.

FINANČNÝ MAJETOK, ČISTÝ FINANČNÝ MAJETOK A DLH NA OBYVATEĽA (V EUR)

ROK: 2021

ZDROJ: ALLIANZ GLOBAL WEALTH REPORT

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Že prepojenie produktivity a miezd nie je úplne priamočiare ukazuje aj tento na prvý pohľad komplikovaný graf.

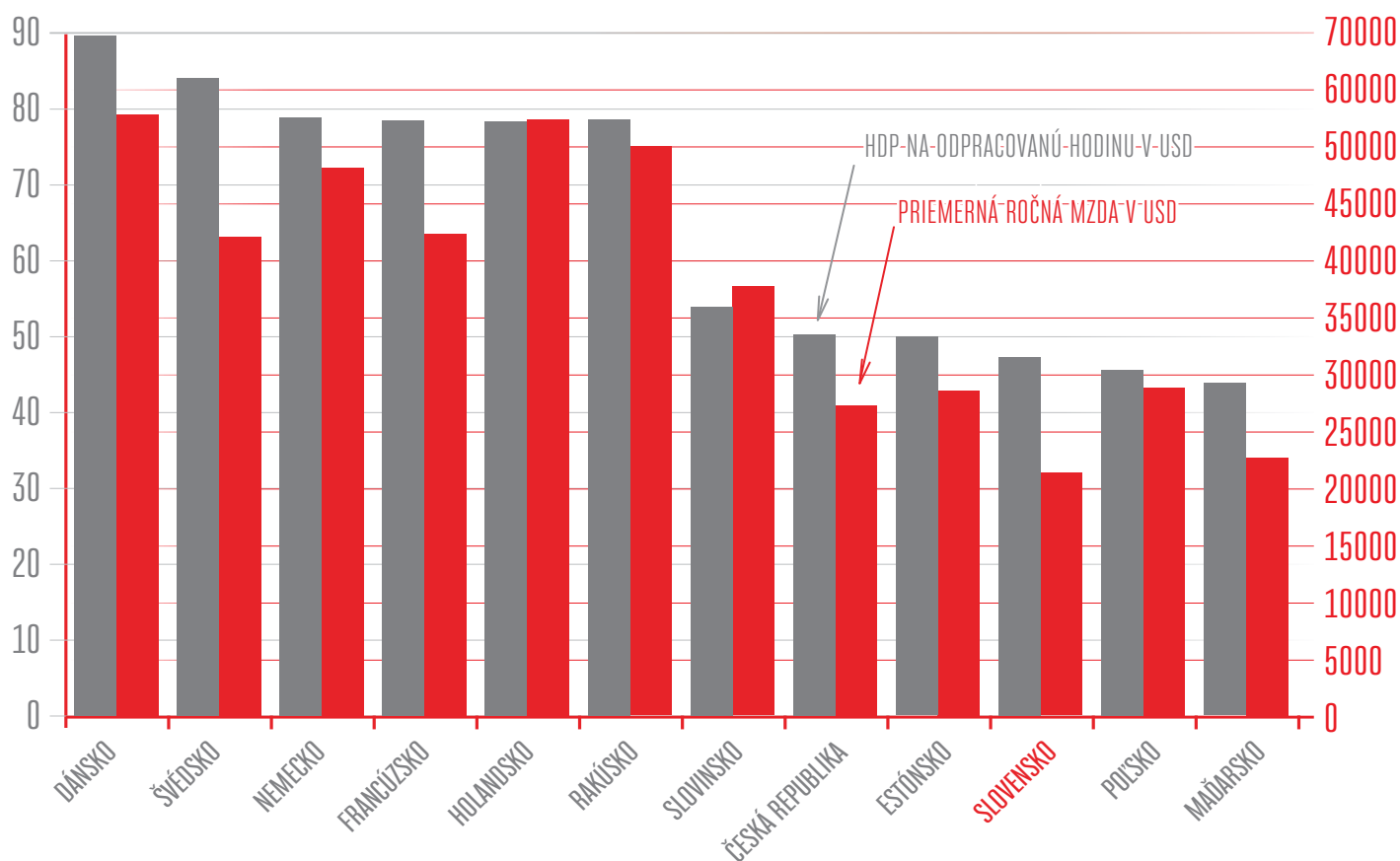
Stačí sa však pozrieť, napríklad, na **Poľsko a Slovensko**.

Kým my máme HDP na odpracovanú hodinu vyššie, ale **mzdy nižšie**, Poliaci majú HDP na odpracovanú hodinu nižšie, ale mzdy **majú vyššie**. Takisto Maďari. Čísla sú v parite kúpnej sily, čiže zohľadňujú aj cenovú hladinu v danom štáte.

HDP NA ODPRACOVANÚ HODINU VS. PRIEMERNÁ ROČNÁ MZDA (V USD, V PPS)

ROK: 2021

ZDROJ: EUROSTAT

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Ak niekto tvrdí, že musíme pracovať viac, aby sme viac vyprodukovali, tiež nehovorí pravdu. Takáto priama úmera neexistuje.

Zase jednoduché porovnanie.

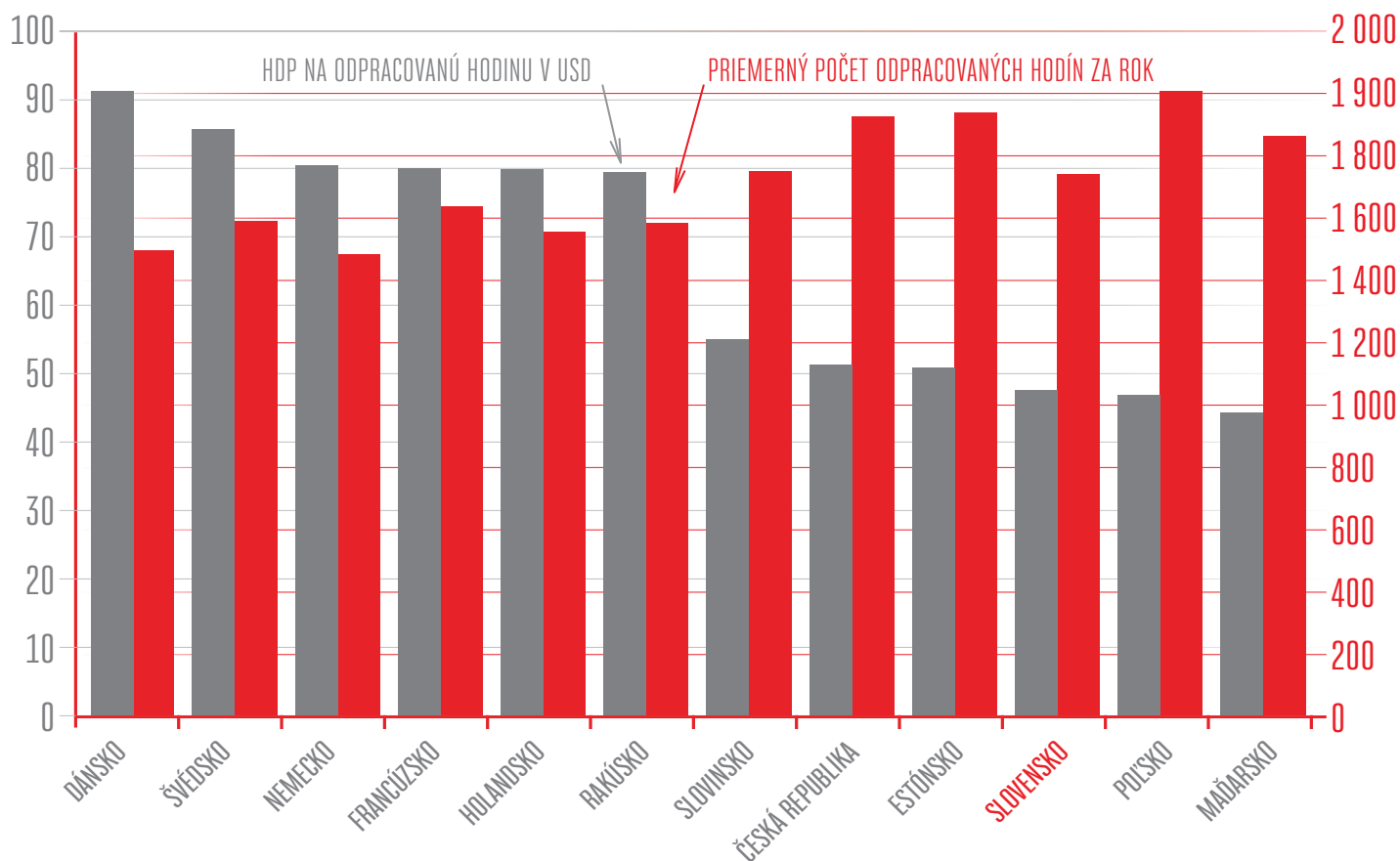
Slováci odpracujú takmer toľko hodín v roku ako Slovinci, no HDP na odpracovanú hodinu **máme nižšie**.

Nemci majú napríklad **najmenej odpracovaných hodín**, a HDP na odpracovanú hodinu majú jedno z najvyšších.

HDP NA ODPRACOVANÚ HODINU VS. PRIEMERNÝ POČET ODPRACOVANÝCH HODÍN

ROK: 2021

ZDROJ: EUROSTAT

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Ak chceme poznať rozloženie miezd v našej ekonomike, tak toto je ten správny graf. Sleduje, koľko ľudí pracujúcich na plný pracovný úväzok **zarába uvedenú mzdu**.

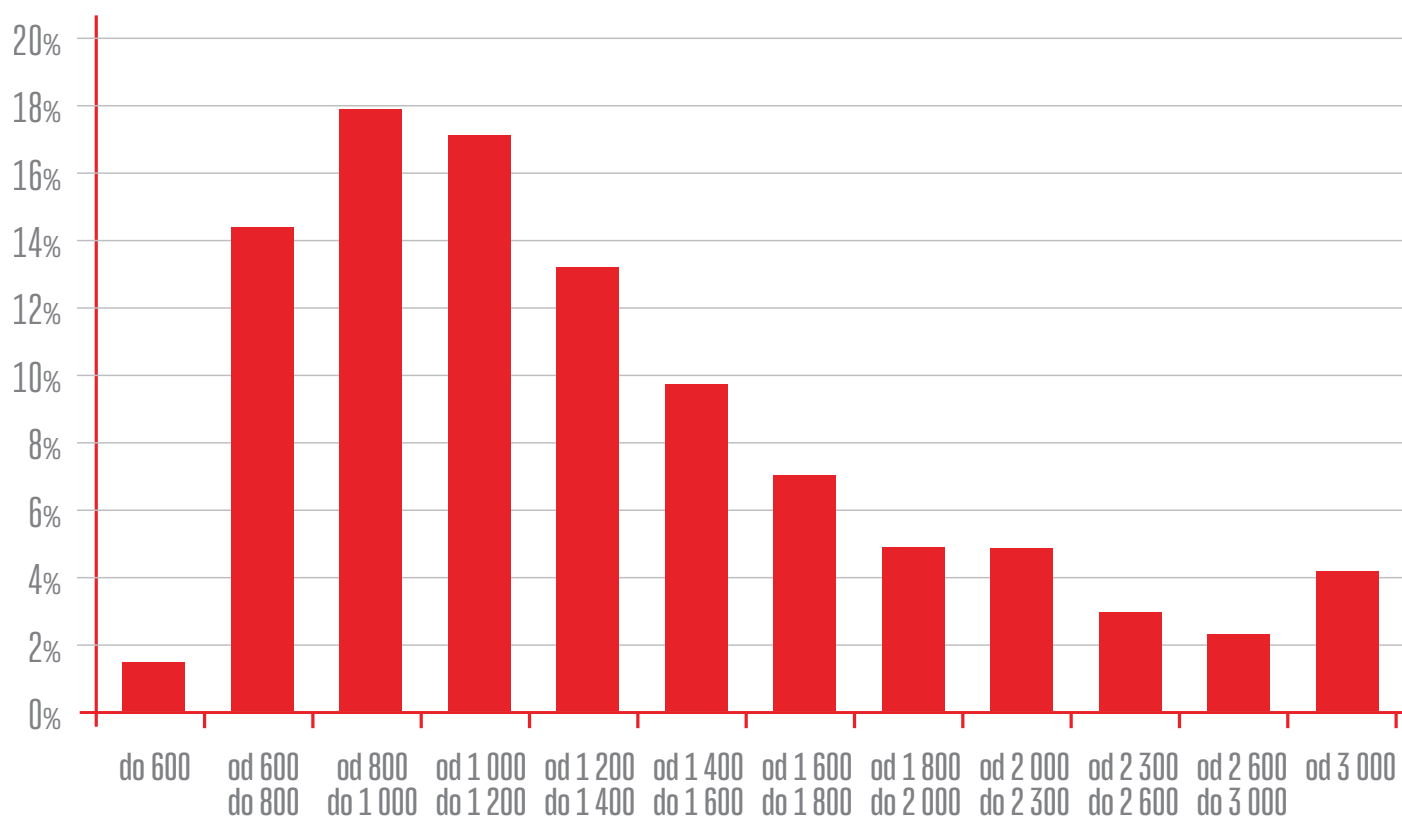
Ako ste možno predpokladali, najviac ľudí sa pohybuje v pásme od 600 do 1 200 eur - takmer **50 % všetkých** zamestnancov. Nad 1500 eur v hrubom u nás nemá mzdu takmer **70 %** zamestnaných ľudí. 1500 euro v hrubom je 1122 eur v čistom a **až toto je suma**, ktorá sa roku 2021 dala považovať za príjem, pri ktorom sa už človeku obrazne povedané o trochu ľahšie finančne dýcha. Po inflácii v roku 2022 a 2023 už **ani toto neplatí**.

PRACUJÚCA CHUDOBA

POČET ZAMESTNANCOV V DANOM MZDOVOM PÁSME

ROK: 2021

ZDROJ: ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

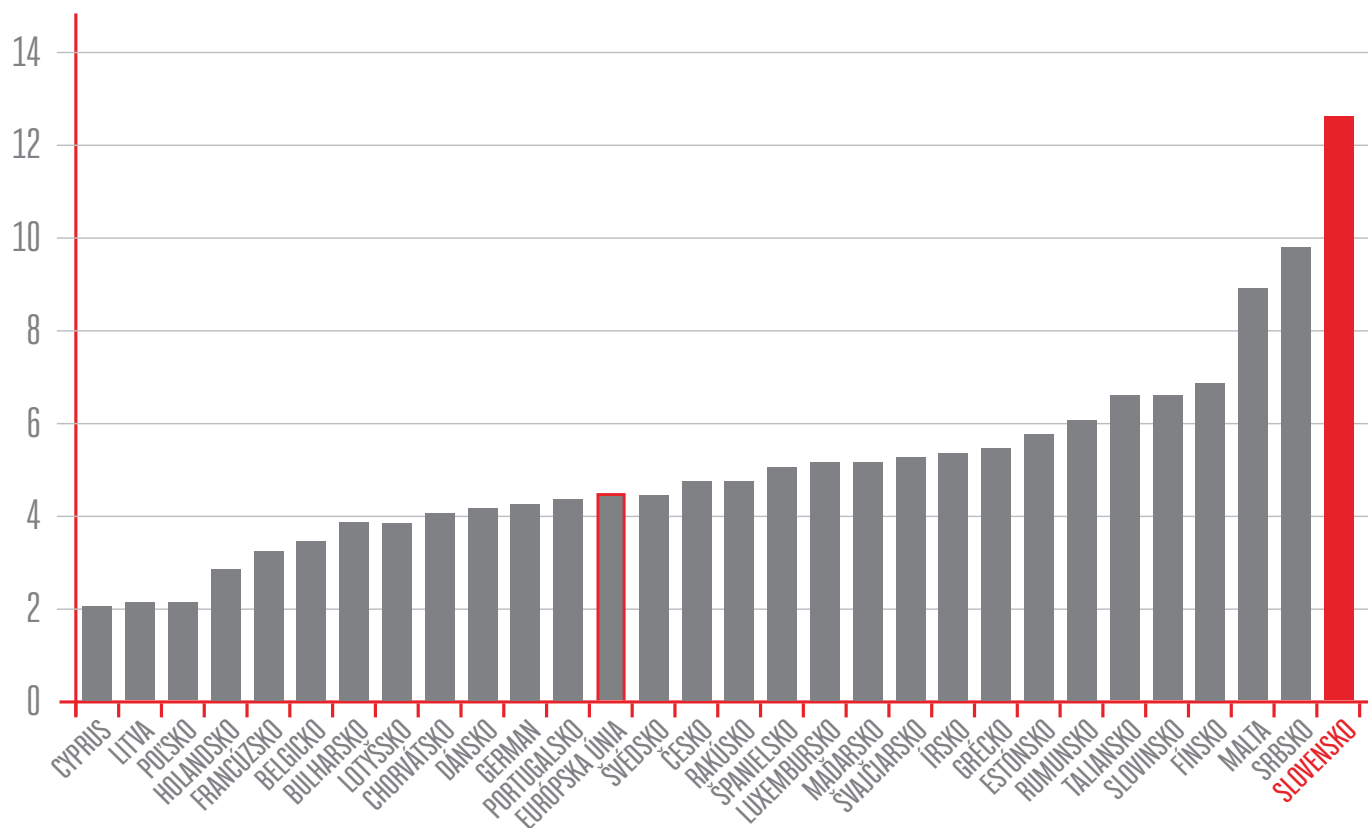
Nízke mzdy, nízke úspory, vysoké dlhy, neférové rozdelenie vyprodukovanej hodnoty, vysoké pracovné tempo a ešte aj práca v noci. V rámci EÚ pracujú v noci **najviac Slováci**. Až 12,6 percenta Slovákov **pravidelne pracuje** v noci. Pritom bolo už viackrát dokázané, že práca v noci zvyšuje riziko kardiovaskulárnych chorôb, cukrovky a mŕtvice. Druhá za nami z krajín z EÚ je Malta, ale **s výrazne nižším podielom** zamestnancov pracujúcich v noci **(8,9 %)**.

PRACUJÚCA CHUDOBA

PODIEL ZAMESTNANCOV PRACUJÚCICH V NOCI

ROK: 2021

ZDROJ: EUROSTAT

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

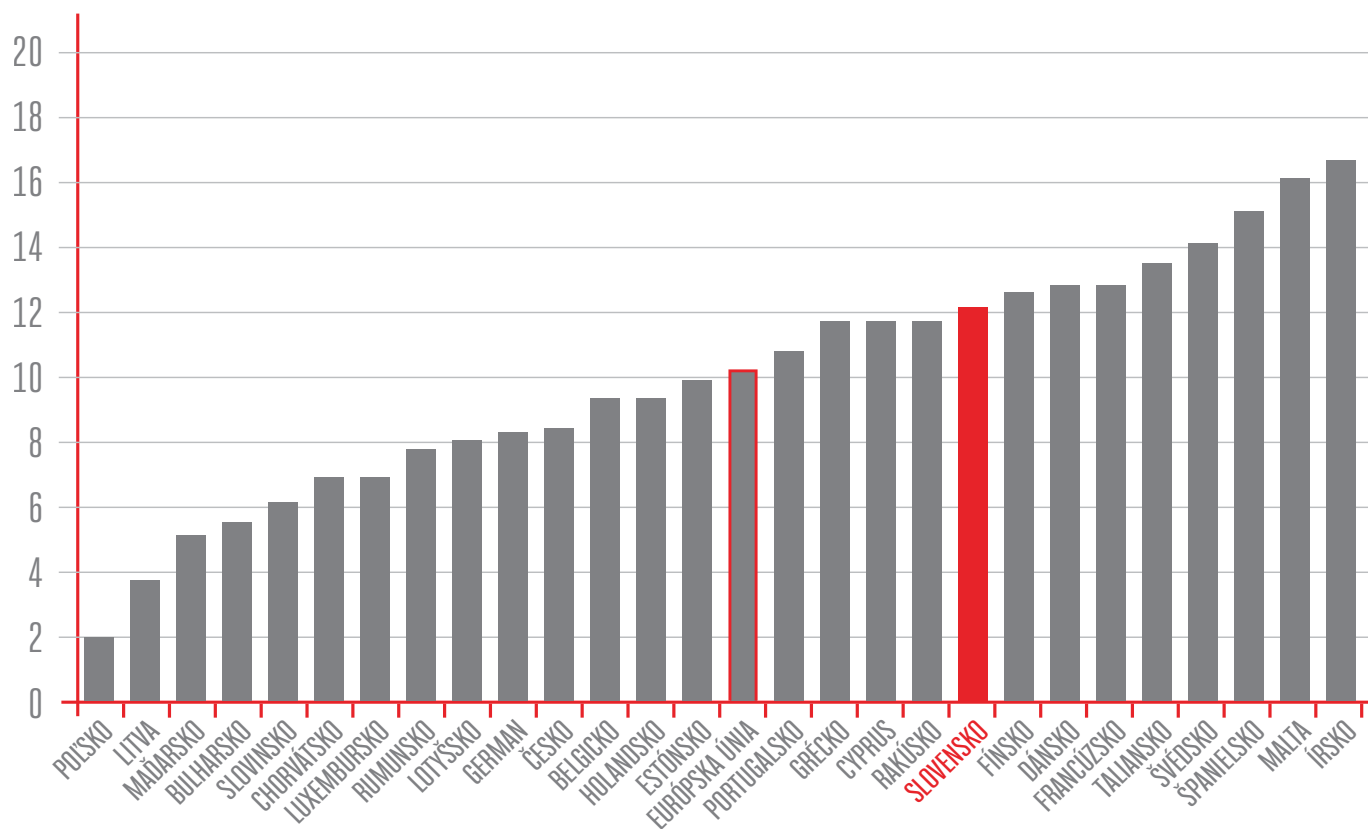
Nezaostávame ani v práci v nedeľu, aj keď tento rebríček nevedieme, patríme medzi krajiny **s nemalým podielom** zamestnancov pravidelne pracujúcich v nedeľu: 12,1 % zamestnancov pravidelne pracujúcich v nedeľu.

PRACUJÚCA CHUDOBA

PODIEL ZAMESTNANCOV PRACUJÚCICH V NEDEĽU

ROK: 2021

ZDROJ: EUROSTAT

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

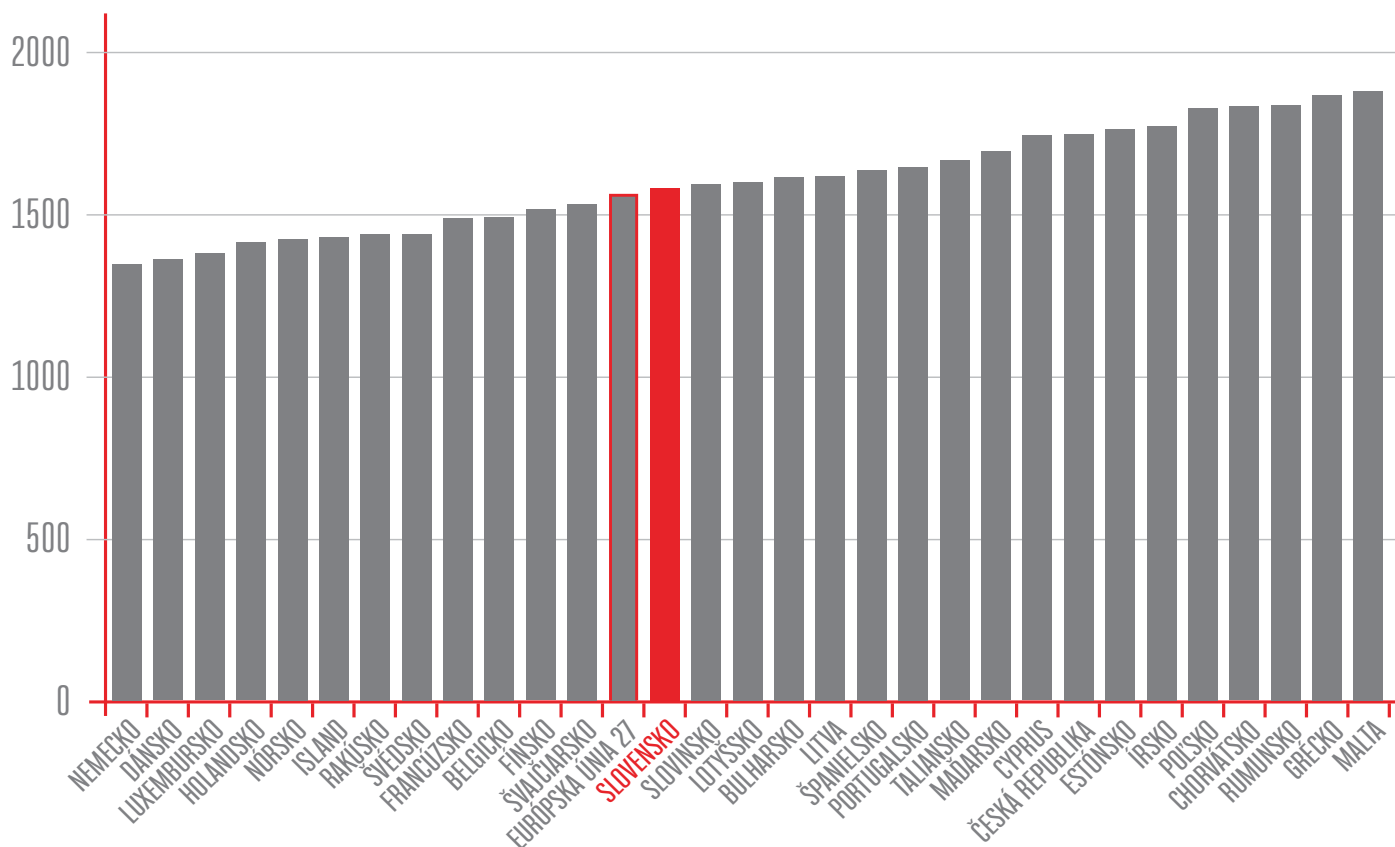
V počte odpracovaných hodín na tom tiež nie sme práve najlepšie. To, čo Nemec odpracuje za 10 rokov, Slovák **stihne za 8,5 roka.**

Viac odpracovaných hodín **neznamená** vyššiu produktivitu práce. Takáto kauzálna súvislosť **neexistuje**. Naopak, štáty s najmenším počtom odpracovaných hodín (Nemecko, Dánsko, Nórsko, Holandsko a ďalšie) majú najvyššiu produktivitu práce.

POČET ODPRACOVANÝCH HODÍN NA ZAMESTNANCA

ROK: 2021

ZDROJ: OECD

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Ak niekto tvrdí, že nízke mzdy sú dôsledkom nekvalifikovanej pracovnej sily, tak sa mýli.

Podľa oficiálnej štatistiky sme krajina, kde je podiel nekvalifikovanej pracovnej sily jeden najmenší, a to 3,6 %.

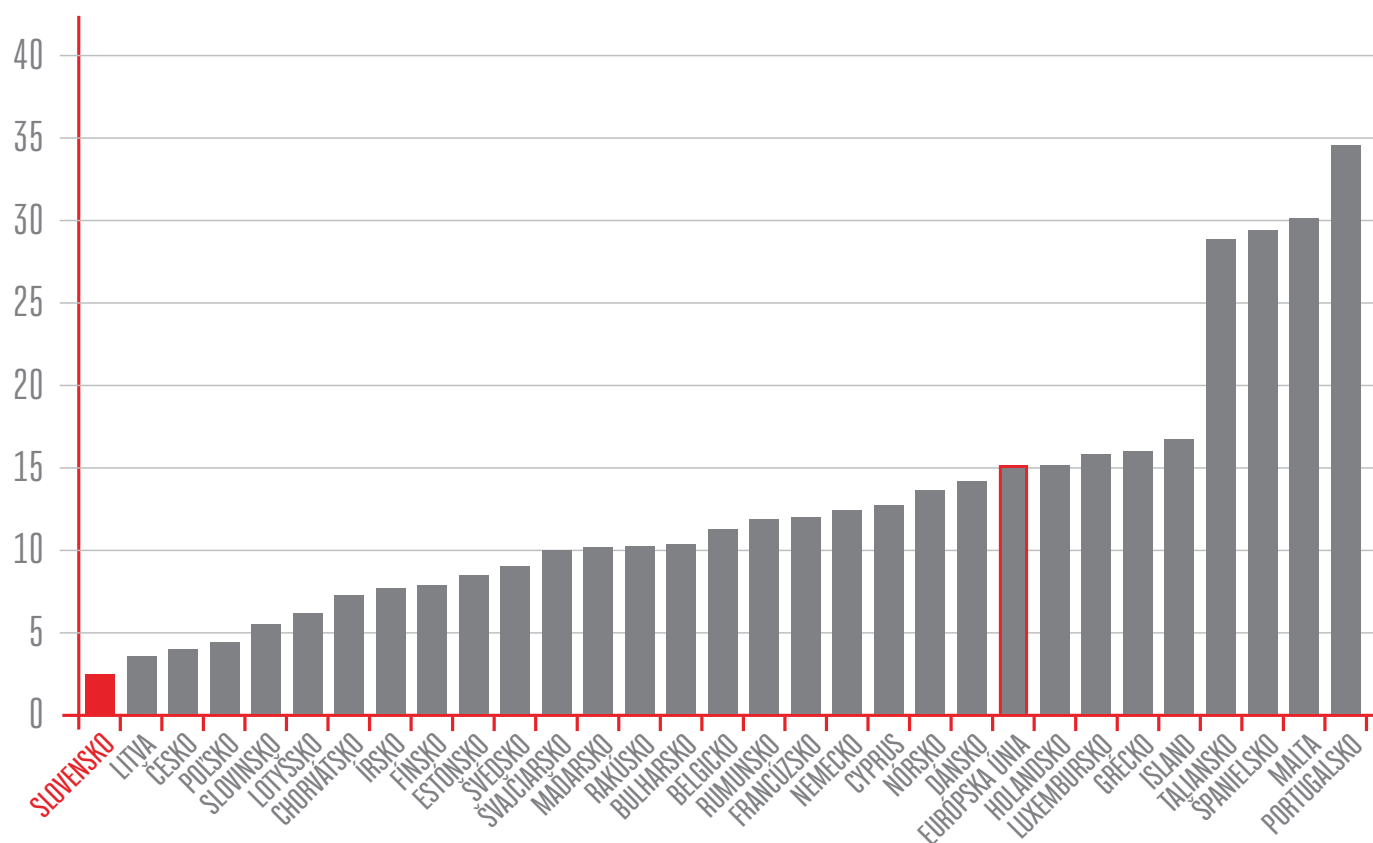
Naopak, napríklad v Dánsku je podiel nekvalifikovanej pracovnej sily na celkovej zamestnanosti až 14,2 %, alebo v Nemecku 12,4 %. Napriek tomu tieto krajiny nízkymi mzdami **netrpia**.

Práve výškou ponúkaných miezd tieto štáty **odčerpávajú** pracovnú silu zo Slovenska, pre ktorú sú tamojšie mzdy **príťažlivé**.

PODIEL NEKVALIFIKOVANÝCH ZAMESTNANCOV NA CELKOVEJ ZAMESTNANOSTI

ZAMESTNANCI SO ZÁKLADNÝM VZDELANÍM ALEBO NIŽŠÍM AKO ZÁKLADNÝM VZDELANÍM - ROK 2021

ZDROJ: EUROSTAT

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Ukazuje sa, že produktivitu práce máme v porovnaní so mzdovou úrovňou **relatívne** vysokú, otázka je, prečo tomu teda nezodpovedá mzdové ohodnotenie. Uvedené agregátne dáta sú jasným dôkazom, že prosperita z podnikov sama od seba na zamestnancov **nestečie**, čo popiera teoretický a toľko propagovaný koncept stekajúcej prosperity.

Druhá časť práce, ktorú zamestnanci okrem samotnej práce musia urobiť, je začať **vyjednávať o férovom podiele na hodnote**, ktorú pomohli vyprodukovať.

V bežnej kapitalistickej spoločnosti túto funkciu **plnia odbory**, ktoré zamestnancov organizujú a kolektívne vyjednávajú. Odbory sa však u nás dostali do zlej situácie. Odborová organizovanosť je u nás **okolo 11 %** a pokrytie kolektívnymi zmluvami približne **25 %-né**, a aj to preto, lebo kolektívne zmluvy vyššieho stupňa pokrývajú stovky tisíc štátnych a verejných zamestnancov.

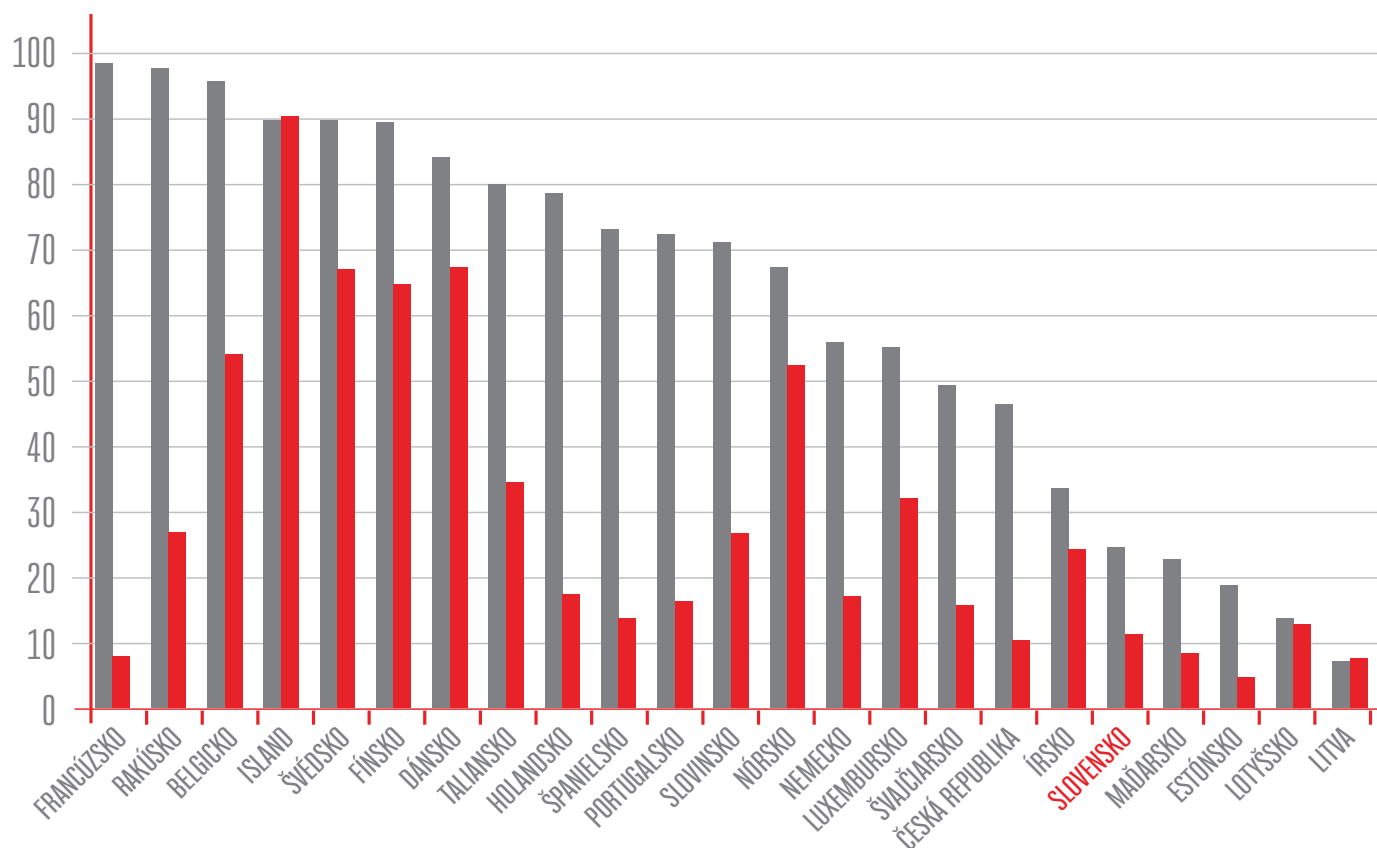
Je štatisticky dokázané, že tam, kde sú pracovné miesta pokryté kolektívnymi zmluvami sú mzdy v priemere o **18 až 20 percent** vyššie ako vo firmách, kde kolektívne vyjednávanie nie je.

Na základe uvedeného si myslíme, že jednou z príčin nízkych miezd pri **relatívne vyššej** produktivite práce je teda nízka **schopnosť a ochota** našich zamestnancov združovať sa a vyjednávať.

ODBOROVÁ ORGANIZOVANOSŤ A POKRYTIE KOLEKTÍVNymi ZMLUVAMI

ROK: 2013

ZDROJ: ILO

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

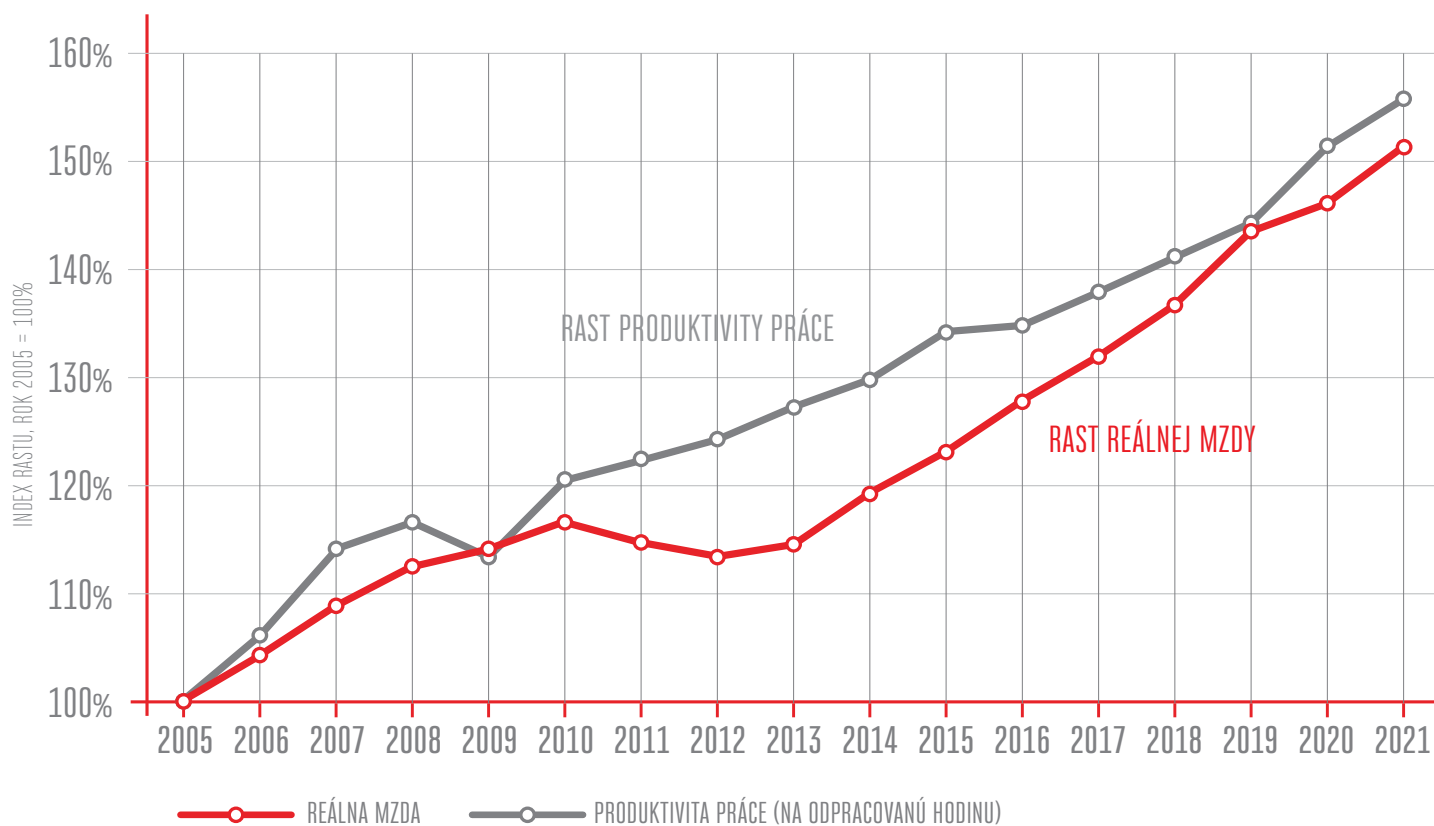
Na grafe vidíme porovnanie rastu reálnej produktivity práce s rastom reálnych miezd od roku 2005. Okrem krízového roku 2009 je jasne vidno, že rast reálnych miezd nie úplne kopíruje rast **reálnej produktivity práce**. Až v posledných rokoch dochádza k dobiehaniu tohto rastu a až v roku 2019 začína rast reálnej produktivity práce s rastom reálnych miezd korešpondovať, no potom sa nožnice **znovu roztvárajú**.

Pritom je potrebné zdôrazniť, že graf zobrazuje indexáciu od roku 2005, čo v žiadnom prípade neznamená, že v roku 2005 boli produktivita práce a reálne mzdy v súlade.

RAST PRODUKTIVITY PRÁCE VS. RAST REÁLNYCH MIEZD NA SLOVENSKU

ROK: 2021

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

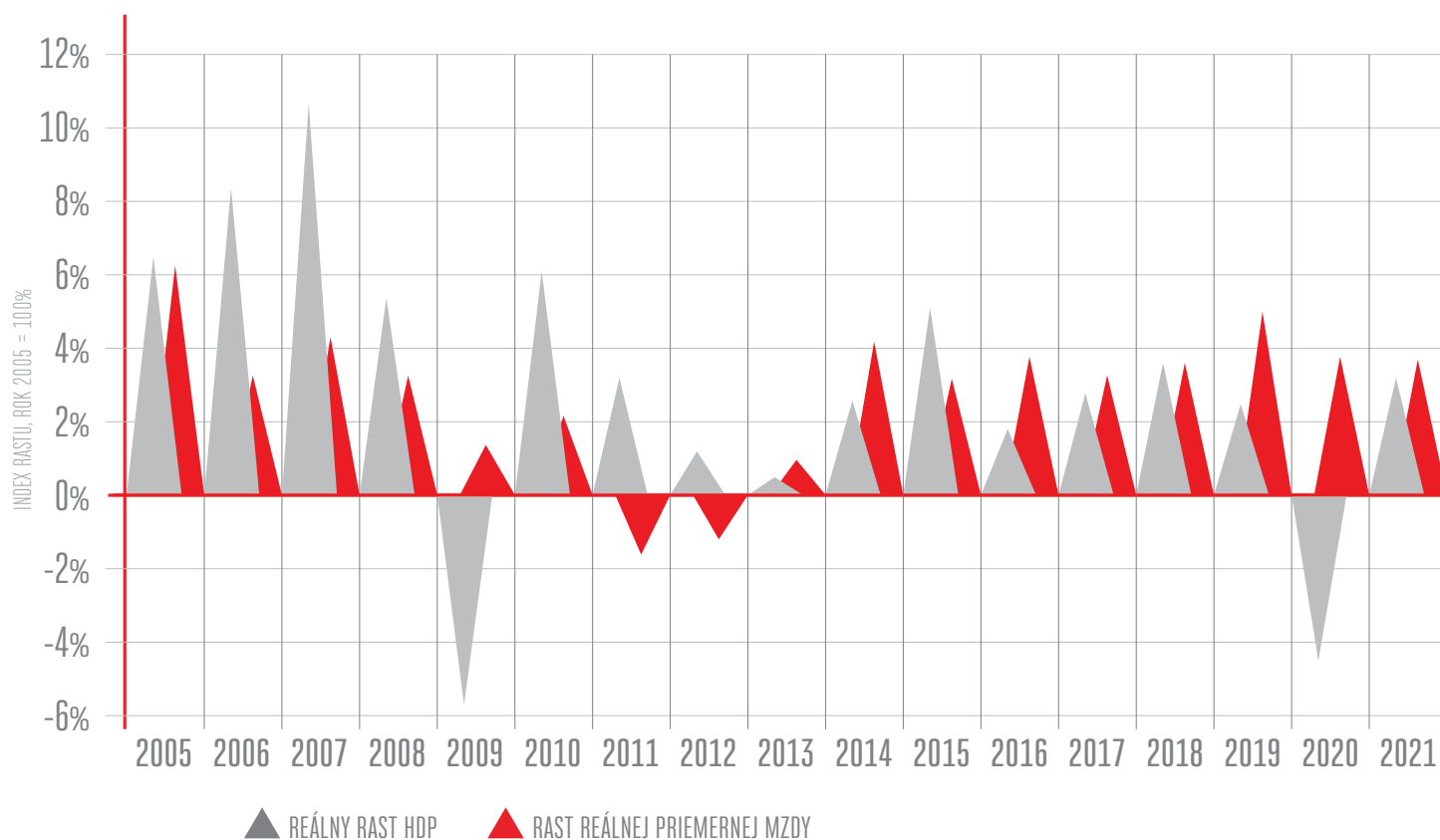
Je síce dobrá správa, keď nám rastie ekonomika, ale je už zlá správa, keď za rastom ekonomiky **zaostáva rast miezd**. Zo vzniknutej nerovnováhy potom profitujú firmy a strácajú zamestnanci. Od roku 2005 takmer v každom roku rástlo naše HDP rýchlejšie ako mzdy. Výnimkou bol **krízový rok 2009** a rok 2014, keď sme zaznamenali defláciu.

Malá zmena nastáva až v rokoch 2016 a 2017, pričom v roku 2018 znovu rast HDP kopíruje rast miezd a v roku 2019 dochádza k razantnému rastu miezd v porovnaní s rastom HDP. Rok 2020 je rok koronakrízy a vysokého prepadu HDP. Rok 2021 je tiež rokom korona krízy. Zaujímavé bude porovnanie v rokoch 2022 a 2023.

REÁLNY RAST HDP VS. REÁLNY RAST PRIEMERNEJ MZDY (V %)

ROK: 2021

ZDROJ: EUROSTAT

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Obidva grafy porovnávajú údaje po zohľadnení cenovej hladiny v jednotlivých štátoch.

Voči Nemecku máme 70 percentnú produktivitu práce, naše HDP voči nemeckému je vo výške 57 percent, ale náklady práce na zamestnanca sú len vo výške **34 percent** **oproti tým nemeckým**.

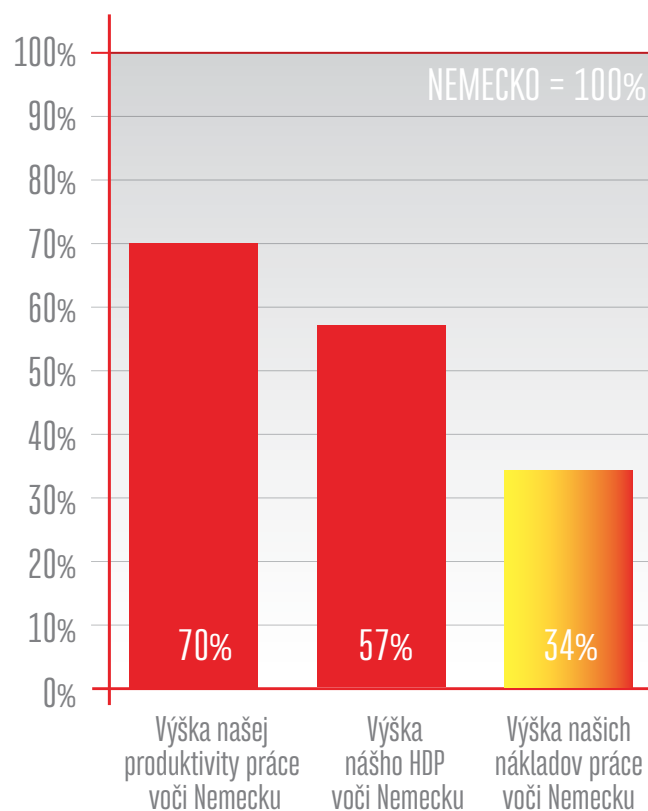
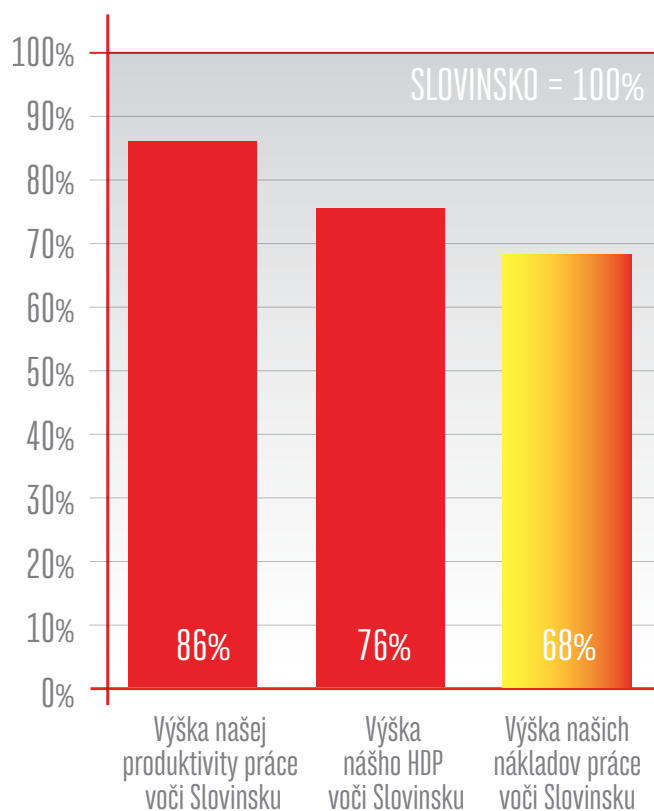
Výška našej produktivity práce v sledovanom roku dosiahla **86 percent** voči slovinskej produktivite práce. Naše HDP bolo vo výške 76 percent, no náklady na zamestnanca boli vo výške **73 percent**.

Sú mzdy len o výške HDP a vyprodukovanej hodnote? Evidentne nie. Sú aj o férovom **rozdelení** vyprodukovanej hodnoty.

POROVNANIE SLOVENSKO – SLOVINSKO – NEMECKO (V PPS)

ROK: 2021

ZDROJ: EUROSTAT

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Vyššie mzdy by sme za súčasného stavu mohli dosiahnuť silnejšou aktivizáciou slovenských zamestnancov a zároveň je potrebné čo najviac uľahčiť kolektívne vyjednávanie ako základný nástroj vyjednávania slovenských zamestnancov. Ľudia musia začať vyjednávať.

Ak chceme zároveň meniť model ekonomiky, bez investícií do výskumu a vývoja to nepôjde. Napriek tomu zase patríme na chvost v rebríčku investícií na výskum a vývoj.

Kým Slovensko dávalo v roku 2021 na výskum a vývoj 0,93 % z HDP, Poľsko 1,44 %, Chorvátsko 1,24, Maďarsko 1,65 % a Česko 2 %. Slovinsko dáva na výskum a vývoj 2,14 % z HDP.

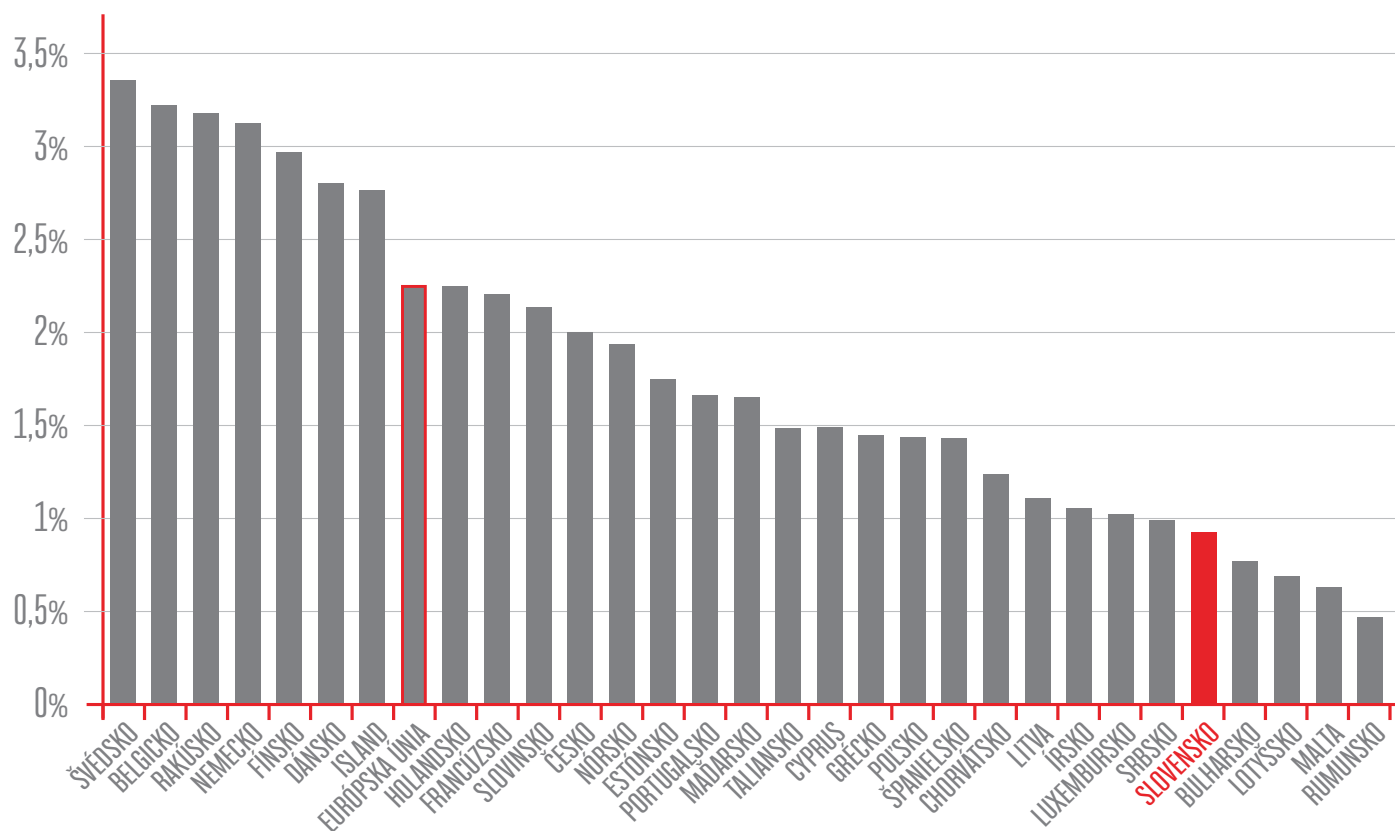
Rakúsko na porovnanie dáva na výskum a vývoj 3,19 % z HDP.

Viac ako my dáva na výskum a vývoj dokonca aj nečlenský štát EÚ Srbsko (0,99 % z HDP).

HRUBÉ DOMÁCE INVESTÍCIE NA VÝSKUM A VÝVOJ AKO % Z HDP

ROK: 2021

ZDROJ: EUROSTAT

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Nle sú to len celkové investície na výskum a vývoj, ktoré sú nízke. Samotné firmy u nás **nemajú ambíciu** investovať do výskumu a vývoja.

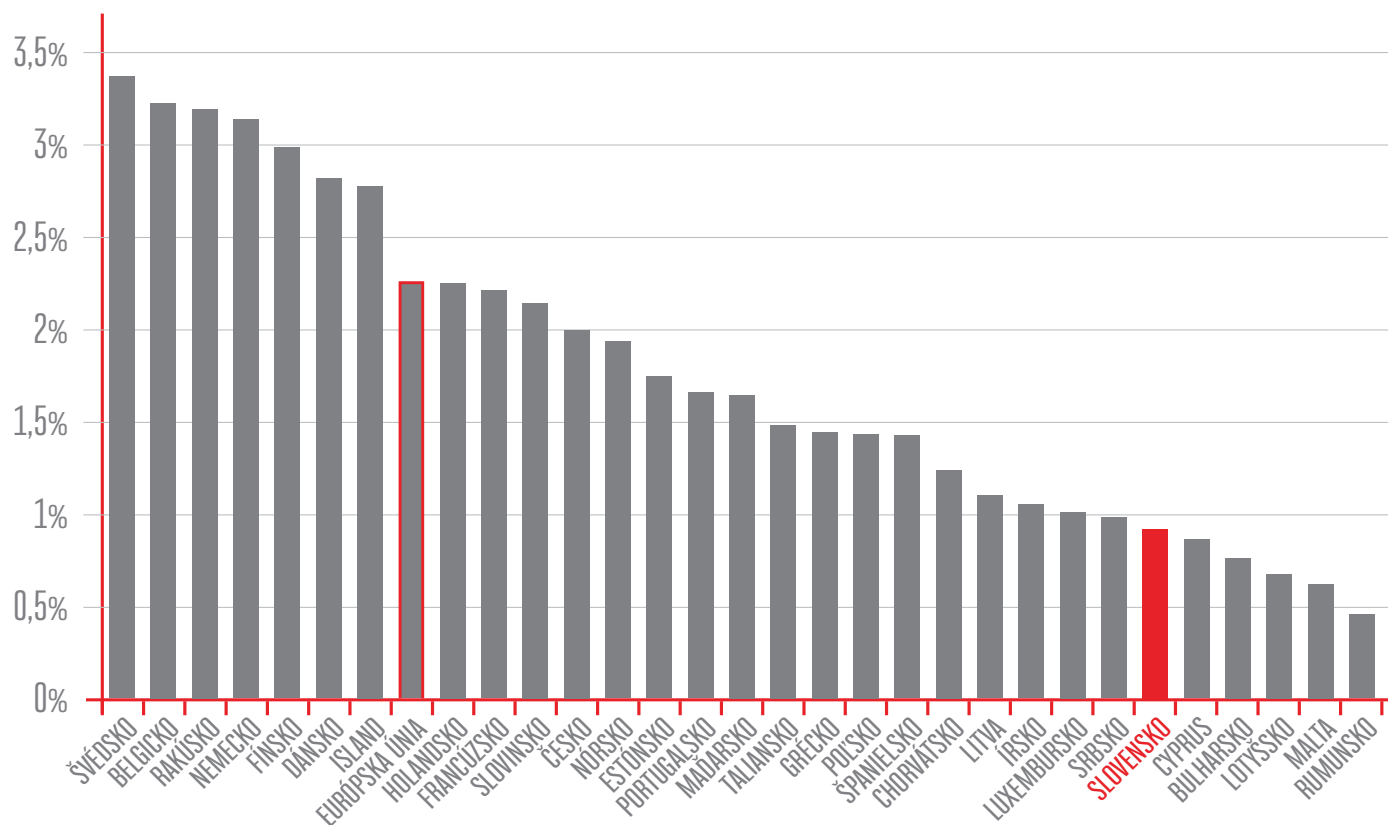
Asi vás to neprekvapí, ale opätovne sme takmer na chvoste.

Ak firmy nebudú investovať do rozvoja technológií a nápadov, budú naďalej hrať druhú ligu. Toto však za nich **nikto neurobí**.

PODIEL FIREMNÝCH INVESTÍCIÍ NA VÝSKUM A VÝVOJ AKO % Z HDP

(ROK 2021)

ZDROJ: EUROSTAT

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Koľko toho Slováci vlastnia?

Vieme urobiť **porovnanie** čistého finančného majetku ako podiel na HDP na hlavu.

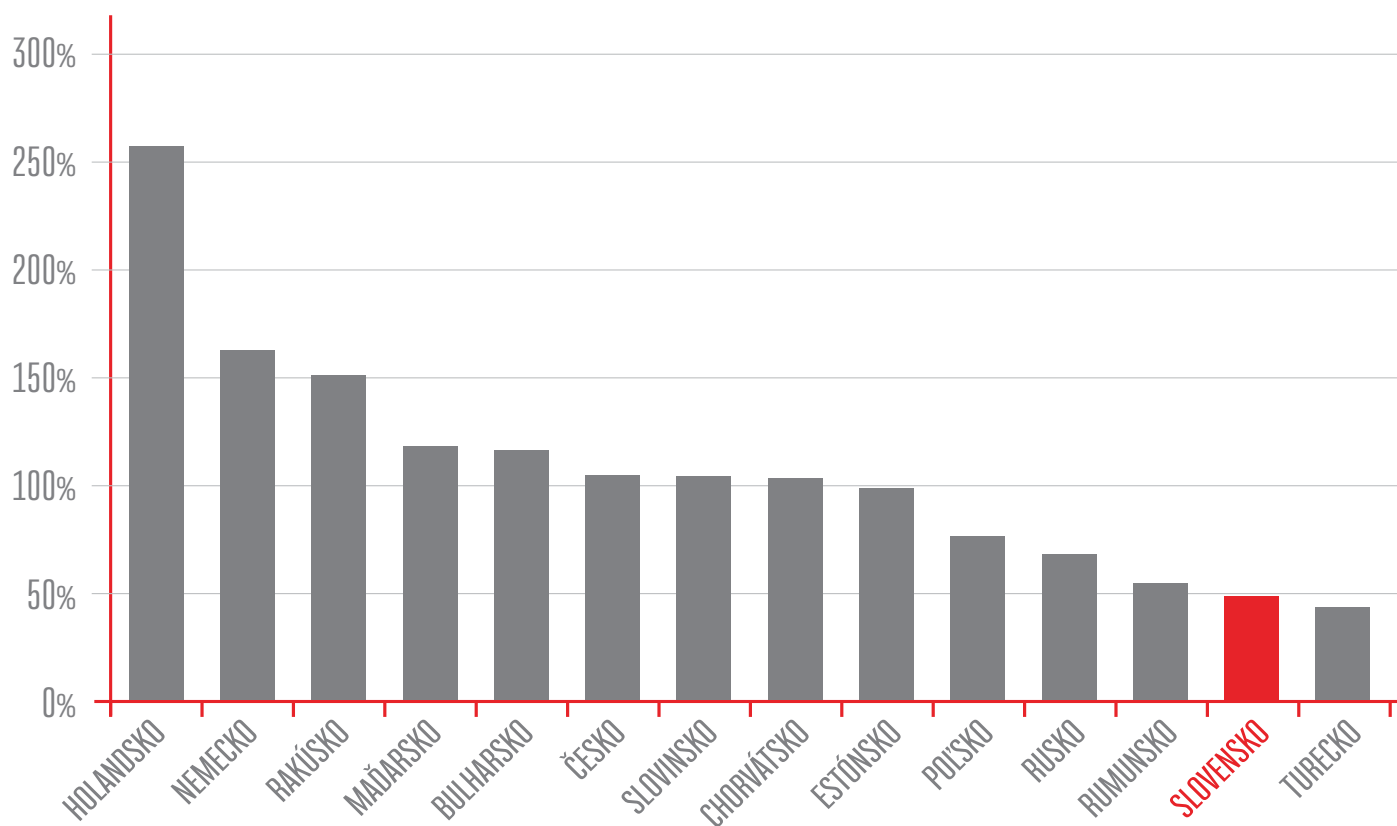

Z nízkych príjmov toho veľa nebude. V porovnaní s krajinami V4, Slovinskom, Estónskom a Chorvátskom sme na tom opäť, ako inak, najhoršie. S nízkymi mzdami si **veľa nenavyskakujeme**.

Slováci vlastnia len 47 percent vyprodukovaného HDP na obyvateľa. Viac majú dokonca aj Bulhari (116 %) a Rumuni (53%).

ČISTÝ FINANČNÝ MAJETOK AKO PODIEL NA HDP NA OBYVATEĽA

ROK: 2021

ZDROJ: EUROSTAT

KONIEC NÍZKYM MZDÁM!

2022

Na záver sa pozrime na rast miezd v krajinách V4.

Slovensko? Nechceme vás demotivovať, ale sme na tom takmer najhoršie.

Kým v Maďarsku za šesť rokov stúpila priemerná mzda o 65,3 %, v Česku o 49,8 %, v Poľsku to bolo 28,4 % a na Slovensku 28,6 %.

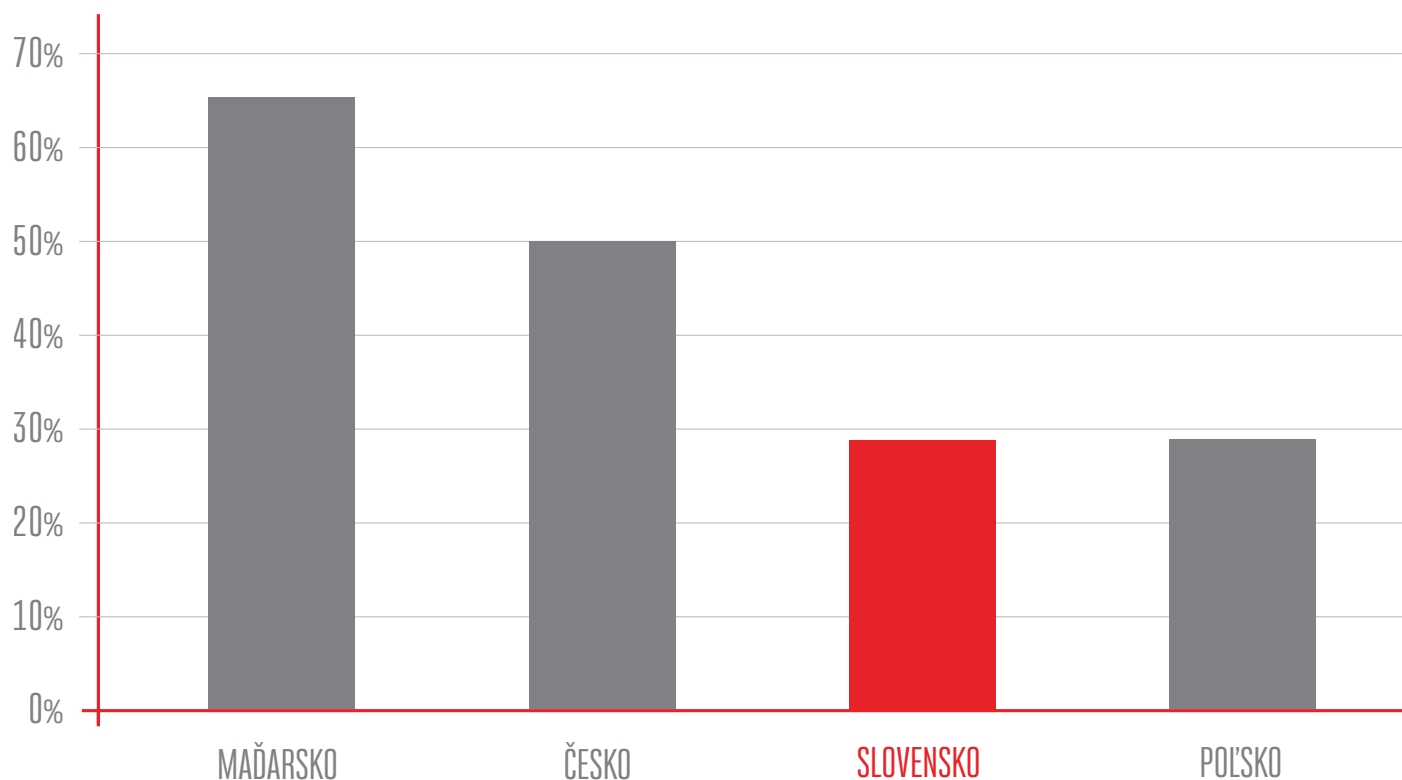
Máme nízke mzdy a ešte aj rastú pomaly.

Naša spoločnosť sa potýka s vážnymi obavami v súvislosti s demografickou krízou, odchodom ľudí do zahraničia, voľbou antisystémových strán, a zároveň naša ekonomika prosperuje ako nikdy predtým.

Ak ak politici nezačnú rozmýšľať nad tým, ako vyriešiť to, aby sa táto prosperita rozlievala aj medzi pracujúcich, nikdy tieto problémy nevyriešime.

RAST NOMINÁLNYCH HRUBÝCH MIEZD OD JÚLA 2016 DO JÚLA 2021 VO V4 V DOMÁČEJ MENE

ZDROJ: ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR, ČESKÝ ŠTATISTICKÝ ÚRAD, TRADINGECONOMICS.COM, HUNGARIAN CENTRAL STATISTICAL OFFICE

ZAÚJÍMAVOSTI

- V roku 2021 u nás v noci pracovalo takmer 13 % zamestnancov - sme na 1. mieste v rebríčku. V Nemecku pracuje v noci iba 4,3 % zamestnancov, v Poľsku 2,2 % zamestnancov, v Čechách, Rakúsku a Švédsku je to 5 % a menej. Dlhodobá práca v noci má na svedomí vznik cukrovky, vysokého krvného tlaku, onkologických ochorení a zvyšuje riziko mŕtvice.
- V počte odpracovaných hodín v roku na zamestnanca tiež nezaostávame. V roku 2021 sme priemerne každý odpracovali 1583 hodín - aj to len oficiálne priznaných. (Rakúsko 1442, Holandsko 1417, Nemecko 1349). Z krajín V4 sú na tom o čosi horšie všetky ostatné krajiny: Česko 1753, Poľsko 1830, Maďarsko 1697). Inými slovami, to, čo Nemec odrobí za 10 rokov, stihne priemerný Slovák urobiť za 8,5 roka.

ZAÚJÍMAVOSTI

- Všimnime si, ako pomaly sa približujeme v mzdovej úrovni k západným krajinám. Ak si prepočítame hrubé mzdy cez paritu kúpnej sily, teda zohľadníme aj cenové hladiny na Slovensku a v Nemecku, tak zistíme, že v roku 2005 sme dosahovali 35,5 % nemeckých miezd a v roku 2021 to bolo 31,8 % nemeckých miezd. Posunuli sme sa tak, že sme sa vzdialili. A to až o 4 percentuálne body. To je výsledok 16 rokov plynutia času. Ak za tie isté roky cez paritu kúpnej sily porovnáme celkové náklady práce, tak v roku 2005 sme dosahovali 37,1 % nemeckých nákladov práce a v roku 2021 to bolo 32,9 %. Za 13 rokov sme sa od Nemecka vzdialili o -4,2 percentuálnych bodov. Je to katastrofa.

 Pracujúca chudoba

 www.PracujucaChudoba.sk

 PracujucaChudoba@gmail.com

PRACUJÚCA CHUDOBA